Križeva pot Kavhove družine

stran 10, 11

naš tednik

LETO XXXIV. — Številka 14 | 8. aprila 1982 | Cena 5.— šil. (7 din)

Poštnina plačana v gotovini | Celovec | P. b. b.

Erscheinungsort Klagenfurt | Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Karel Smolle: Več poguma za jutri
stran 2

Z otroki za otroke
stran 3

Občni zbor SPD „Trta“
stran 4

Fritz Lehner gost v NT
stran 5

Oče umira
stran 9

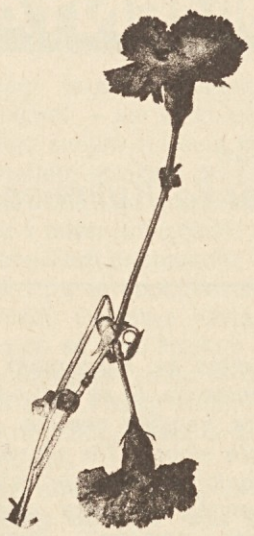

1942 — 40-letnica — 1982
pregnanstva in upora

VABILO
na

spominsko slovesnost

v nedeljo, 18. aprila 1982,
s pričetkom ob 14.30 uri
v Domu glasbe v Celovcu.

Na sporedu govori, recitacije in nastopi pevskih zborov.

Od 11. ure dopoldne bo v prostoru pred veliko dvorano na ogled

razstava slik in dokumentov

o pregnanstvu in uporu koroških Slovencev, ki jo je pripravil Slovenski znanstveni inštitut.

Z udeležbo na prireditvi bomo izpričali zvestobo vsebini in pomenu dogodkov, ki so pred štiridesetimi leti usodno posegli v življenje našega naroda.

Pripravljalni odbor

UVODNIK

Kristus je rekel o sebi, da je vstajenje in življenje. Rekel in izpričal je to vesoljnemu svetu, ko je premagal smrt.

Preden je premagal smrt in tako dosegel največjo zmago, je moral skozi vse globine in prepade človeškega življenja. Marsikaj je moral pretrpeti, mnogokrat so ga tedanji oblastniki ponižali in užalili. In končno: prišli so nadenj z orožjem in s koli. Treba ga je bilo spraviti na „varno“, treba ga je bilo uničiti — tega nevarnega in revolucionarnega človeka. Učil je namreč nekaj

Čakamo na Veliko noč

nezaslišanega, da so vsi ljudje enaki, ne glede na narod, jezik, barvo in stan. Naposled so dosegli njegovi sovražniki, da so ga bičali in pribili na križ. Mislili so, da jim je uspelo uničiti njega in njegov nauk o enakopravnosti ter ljubezni do bližnjega. Toda zmotili so se: po Velikem petku je prišla Velika noč.

Letos obhajamo spomin na 40-letnico izseljevanja.

Dogodki meseca aprila leta 1942 so ostali nam in bodo ostali poznejšim rodovom v nepozabnem spominu. Ko so se vračali naši rojaki iz izseljeništva so dejali, da hočejo odpustiti krivico, ki so jo morali pretrpeti. Toda pozabiti teh dogodkov ne bomo in jih tudi nikoli ne smemo. Nihče od tistih, ki so se vrnili iz koncentracijskih taborišč ni terjal maščevanja, pač pa so vsi pričakovali pravice, košček pravice. Tem bolj so bili naši rojaki, ko so se vračali na svoje domove razočarani. Pričakovali so, da jih bo uradna Koroška pričakovala z odprtimi rokami in z veseljem. Toda ko so sestradani in zlomljeni izstopili iz vlaka na beljaškem kolodvoru, so z grenkobo in z neizmerno žalostjo morali spoznati, da tedanjim uradnim koroškim predstavnikom niso bili dobrodošli. Niso bili dobrodošli ljudje, ki jih je zločinska roka pregnala z lastne domače zemlje.

Slovenci so darovali svoje sinove v borbi proti nacizmu za domovino. Uspešno so se borili in premagali sovražnika, ki jim je hotel vzeti lastno zemljo. Matere so jakale za svojimi sinovi, ki so se žrtvovali za mirno in svobodno bodočnost. Z uporom so premagali okupatorja, in rešili domovino pred suženjstvom.

Slovenski izseljenci, tisti, ki so se uprli okupatorju, ves slovenski narod je leta 1945 doživel Veliko noč. Velikemu petku nacistične strahovlade je sledila Velika noč svobode, za katero smo morali žrtvovali tudi človeška življenja. V upanju, da bomo lahko v 2. republiki uživali pravice, ki so zakoreninjene v raznih mednarodnih pogodbah. Toda tudi še danes nismo dočakali tiste Velike noči, ki si jo pričakujemo. Prepričami pa smo, da bo tudi temu Velikemu petku sledilo velikonočno veselje — ko bomo uživali tiste pravice, za katere je moral trpeti tudi Kristus.

Kirchschläger obišče Jugoslavijo: dobrososedski odnosi morajo prispevati k

uresničitvi člena 7

Predsednik Predsedstva SR Slovenije Viktor Avbelj je skupno s predsednikom Republiške konference SZDL Slovenije Mitjo Ribičič in članico Predsedstva SR Slovenije in predsednico Republiškega družbenega sveta za mednarodne odnose Vido Tomšič včeraj sprejel predstavnike obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev, ki sta jih vodila predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Franci Zwitter in predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevž Grilc. Sprejemu sta prisostvovala tudi namestnik predsednice Republiškega družbenega sveta za mednarodne odnose Marjan Osolnik in predsednik komisije za manjšinska in izseljeniška vprašanja pri SZDL Danilo Türk.

Predstavniki koroških Slovencev so sogovornike obvestili o aktualnem položaju in dejavnostih slovenske narodne skupnosti v Avstriji, o čemer so pred kratkim seznanili tudi predsednika avstrijske republike dr. Rudolfa Kirchschlägerja. Še posebej so opozorili na dejstvo, da z obstoječo avstrijsko manjšinsko zakonodajo niso uresničene obveznosti člena 7 Avstrijske državne pogodbe. Pojasnili so tudi svoje predloge za neposredne konkretne ukrepe, ki bi izboljšali položaj slovenske narodne skupnosti in prispevali k sožitju obeh narodov na Koroškem. Hkrati so izrazili stalno pripravljenost njihovih organizacij za razgovore o teh vprašanjih z avstrijsko vlado. Obojestransko je bilo izraženo prepričanje, da ugoden razvoj dobrososedskih odnosov med SFR Jugoslavijo in republiko Avstrijo mora tudi prispevati k doslednemu uresničevanju člena 7 Avstrijske državne pogodbe.

Predstavniki koroških Slovencev na včerajšnjem razgovoru v Ljubljani

Srečanje NSKS in SSk v Ukvah

Za pogostejša srečanja in tesnejše sodelovanje so se dogovorili zastopniki Narodnega sveta koroških Slovencev in Slovenske skupnosti iz Trsta in Gorice na skupnem sestanku prejšnjo soboto v Ukvah v Kanalski dolini. Namen sestanka je bil medsebojno informiranje o položaju in problemih slovenske narodne skupnosti tako v Avstriji kot v Italiji. Sestanka sta se udeležila tudi župnik Mario Gariup in prof. Slavatore Venosi, ki se oba zelo prizadevata za ohranitev in poživitev narodnega in kulturnega življenja Slovencev v Kanalski dolini.

Zastopniki so ugotovili, da so vprašanja, s katerimi se imajo baviti Slovenci tu in tam, zelo podobna in da bi bila koristna močnejša povezava med NSKS in SSk tudi glede idejnih izhodišč.

Po pozdravnih besedah predsednika Slovenske skupnosti A. Bratuža so deželni tajnik dr. Drago Štoka in pokrajinski tajniki ter drugi člani delegacije SSk informirali predstavnike Narodnega sveta predvsem o najnovejših dogodkih v zvezi s prizadevanji za globalno (celovito) zaščito Slovencev v Italiji, o vstopu SSk v deželno večino in da se pripravlja SSk na občinske volitve 6. junija 1982.

O okoliščinah vstopa SSk v deželno večino (koalicija šestih strank) na ravni deželnega sveta dežele Furlanija-Julijska Benečija je Naš tednik obširno poročal v obliki intervjuja z dr. Štoko že 18. februarja 1982 — na sestanku v Ukvah je Štoka potrdil pravilnost koraka SSk in poudaril važnost, da je prevzel kot zastopnik SSk predsedniško mesto v sedmi komisiji deželnega sveta, pristojni za vprašanja prometa, turizma in pristanišč.

Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. M. Grilc (v delegaciji NSKS so bili še podpredsednik mag. Filip Warasch, poslovodeči tajnik Franc Wedenig ter tajnik Nužej Tolmajer in odbornik Herbert Seher od Krščanske kulturne zveze) je podal sliko o situaciji na Koroškem, ki da je že leta nespremenjena, in to v negativnem smislu. Kljub obljubam namreč še ni prišlo do razgovorov z vlado o rešitvi konkretnih vprašanj. Situacija se je medtem celo zaostrila z diskriminatoričnem zadržanjem oblasti predvsem na šolskem področju. Predstavniki NSKS in KKZ so opozorili na potrebo po tesnejšem sodelovanju na podlagi skupnega koncepta.

Vesele velikonočne praznike želijo:

NARODNI SVET KOROŠKIH SLOVENCEV

SLOVENSKI INFORMACIJSKI CENTER

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA

KOROŠKA DIJAŠKA ZVEZA

UREDNIŠTVO IN UPRAVA NT

TEDNIKOV KOMENTAR

Piše
Janko Kulmesch

Pred nedavnimi je bilo v celovški stolnici posvečenje novega krškega škofa, in že ga skuša Heimatdienst pridobiti za svojo nekrščansko politiko — s tem, da napada razne duhovnike na južnem Koroškem. Napada duhovnike, ki se že leta žrtvujejo za svoje farane, ki se trudijo za razcvet Cerkve v svoji fari, ki jim leži pri srcu odkrito sožitje med slovenskimi in nemškimi verniki.

Te dni je KHD izdal spet svoj „Ruf der Heimat", kjer smo bra-

Čudimo se, kako malo pozna organizacija, ki se čuti odgovorna za nemške vernike, sklepe zadnje sinode. Na sinodi se ni sklepalo o nujni potrebi, „za Slovence slovenske maše, za Nemce nemške". Bogoslužje naj je po možnosti dvojezično — v smislu sožitja in združitve vseh kristjanov.

Čudimo se, kako malo pozna (noče poznati?!) dela slovenskih duhovnikov v župnijah ter drugih ustanovah. Saj ne upošteva številnih prireditev, ki so namenjene dialogu, boljšemu spo-

Zaslužijo podporo

li o omenjenih napadih na južnokoroške duhovnike. Izdal je „Ruf der Heimat" v času, ko se spominjamo, kako so pred 41-imi leti zaprli naše duhovnike in jih nato nasilno premestili v zgolj nemške kraje. KHD piše, da zahteva nemške maše, skuša se postaviti v ospredje kot „advokat" nemških vernikov, dela, kot če bi bil neka Kristusova „ambasada" na tem svetu. Pri neinformiranemu bralcu mora nastati vtis, da so južnokoroški župniki, zlasti gališki, suški, hodiški in radiški „nacinalnoslovenski diktatorji", ki zapirajo pripadnikom večinskega naroda nebeška vrata. Pri vsem tem se KHD sklicuje na sklepe zadnje sinode, hkrati pa pričakuje od škofa Kapellarija, da bo podprl takšno gonja proti slovenskimi župniki.

razumevanju med obema narodoma. So to prireditve, ki odgovarjajo zahtevam koncila, koroške sinode ter naše pluralistične družbe. Ne prireja jih samo Dom v Tinjah; v južnokoroških farah doživimo vedno več takih prireditev, skrbijo pa za to predvsem slovenski župniki in kaplani.

In končno: čudimo se, da KHD še vedno noče razumeti, da mu nemški kristjani iz prepričanja nočejo slediti. V južnokoroških farah podpirajo svojega župnika, ne pa funkcionarjev KHD-a.

Kljub tem ostane dejstvo, da KHD naše duhovnike nesramno nadapa in da zaslužijo ti duhovniki od nas vso podporo. Predvsem pa od svojih sobratov in ordinariate.

Tržaška dijaška mladina za plodno sožitje

Vzporedno s tem, ko se je v notranji komisiji za ustavna vprašanja senatne zbornice v Rimu začela razprava o zakonskih osnutkih za zaščito slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, je v Trstu prišlo do nekajdnevne zasedbe nekaterih višjih srednjih šol po dijakih, ki so organizirani v desničarskih italijanskih mladinskih organizacijah.

To dejstvo je v precejšnji meri presenetilo demokratične politične sile, ker v Trstu že več let ni bilo podobnih izbruhov nasprotovanja narodnostnemu sožitju. Toda kmalu se je izkazalo, da je omenjene zasedbe organizirala manjšina dijakov, pretežna večina pa se v prvem trenutku ni znašla prav zaradi velike neinformiranosti glede dejanske vsebine zakonskih osnutkov o zaščiti Slovencev.

Kmalu pa se je izkazalo, da je takšno demagoško zavajanje mladih in posredno tudi ostale javnosti, gola laž. To je najbolje dokazala mogočna javna manifestacija v četrtek, 1. aprila dopoldne, ki so jo skupno priredili slovenski in italijanski demokratični dijaki kot odgovor na omenjene provokacije fašističnega izvora. Te manifestacije se je udeležilo več tisoč dijakov s profesorji in tudi s številnimi ravnatelji. Po sprevodu po tržaških ulicah je zastopstvo dijakov sprejel podprefekt v vladni palači na Glavnem mestnem trgu (Piazza Unità d' Italia).

V dvorani bližnjega Avditorija je bila nato javna okrogla miza, na kateri so predstavniki političnih strank, ki so vložile zakonske predloge za zaščito Slovencev v Italiji, razložili vsebino zadevnih osnutkov. Za Slovensko skupnost je spregovoril deželni poslanec dr. Drago Štoka, ki je v pravi luči prikazal zahteve Slovencev po narodni in jezikovni enakopravnosti. Mladinska skupina SSk pa je razdeljevala dijakom originalno besedilo zakonskega osnutka Slovenske skupnosti, ki ga je v njenem imenu vložil v parlamentu tridentinski senator Fontanari, izvoljen kot neodvisen na listi SVP.

Slovenska skupnost je v stalnem stiku s senatorjem Fontanarijem, ki zagovarja njen zakonski osnutek v rimskem parlamentu. Konec aprila ali v začetku maja bo sen. Fontanari gost Slovenske skupnosti v deželi Furlaniji-Julijski krajini.

Dr. Alojz Tul

Trenutno protestirajo razna mirovna gibanja tudi v Avstriji proti politiki ameriškega zveznega predsednika, ki gotovo ni odkrit prijatelj resničnega miru. Toda: enostranski protesti ne morejo koristiti cilju mirovnih gibanj.

Graški študentje na obisku pri NSKS-u

Zadnji ponedeljek je obiskala delegacija Kluba slovenskih študentov v Gradcu — pod vodstvom predsednika Romana Verdel — (ostali člani delegacij so bili Ani Reichmann, Marija Trampuš in Francej Opetnik) Narodni svet koroških Slovencev. Na sedežu NSKS-a so graške študente pozdravili predsednik dr. Matevž Grilc, osrednji tajnik Jože Wakounig, tajnik KKZ Nužej Tolmajer, Franc Wedenig in Janko Kulmesch. Predsednik graškega kluba je v svojem obširnem poročilu o delovanju v zadnji poslovni dobi poudaril predvsem kulturno dejavnost študentov: s tem v zvezi je omenil med drugim nastope pevskega zbora na Koroškem ter izrazil željo, da hočejo biti slovenski študentje v Gradcu še bolj povezani z našimi ljudmi na Koroškem. Glede načrtov za bodoče delovanje pa so graški študentje naznanili, da bodo v Gradcu izvedli podporno akcijo za Kukovico; podobno uspešno akcijo so pripravili pred kratkim naši študentje na Dunaju. Predsednik NSKS-a dr. Grilc je po kratkem prikazu trenutnega narodnopolitičnega položaja opozoril študente na možnost vključevanja v osrednji organizaciji. Narodni svet želi sodelovanje s študenti ter bo skušal tudi ustvariti pogoje, ki omogočajo študentom večji vpliv na delovanje narodnopolitičnih organizacij. Prav tako je poudaril tajnik KKZ Nužej Tolmajer potrebo po širšem vključevanju študentov v delo prosvetnih društev ter po večjem sodelovanju z zamejskimi študenti.

Več poguma za jutri

Karel Smolle, predsednik Koroške enotne liste

Številke govorijo zase. Brezposelnost: tudi na Koroškem se je razvnel boj za prosta delovna mesta. Na 116 mladincev, ki so zaključili šolo, čaka samo 55 nezasedenih mest.

Stečaji. Valj stečajev je zajel ravnokar Koroško: letos imamo že 52 insolvenc — 33 konkurzov in 19 stečajev. V primerjalnem obdobju lanskega leta je bilo za polovico manj štečajev.

Prebivalstvo: odseljevanje z obrobnih območij se nadaljuje; npr. je zgubila Železna Kapla v zadnjih letih absolutno 192 občanov, Sele 38 itd.

Tujski promet: kljub temu, da število nočitev raste, imamo opravka z nazadovanjem potrošnje tujcev. Gospodarski položaj Koroške je torej ob koncu leta in v prvih mesecih leta 1982 ostal zelo kritičen.

Problemi splošne brezposelnosti, predvsem pa skrita brezposelnost mladine in žena, pri čemer je treba reči, da se južna Koroška glede brezposelnotsi nahaja praktično na vrhu lestvice — vsega tega ni mogoče spremeniti z akcijami na mah. Tako se mi zdi, da je tudi na veliko objavljeni izlet v München, ki so ga priredili Koroška deželna vlada in socialna partnerja, zelo neprimeren poizkus rešitve koroških gospodarskih problemov. Dobrih gospodarskih partnerjev ni mogoče najti na ta način, da se obnašamo kot se obnašajo v jutranji deželi v bazarju za ženine. Ne vedo niti pri trgovski zbornici, niti pri drugih odgovornih političnih krogih, katerega partnerja je treba iskati za kateri produkt.

Vedno spet govorijo o ustanavljanju podjetij, ne govorijo pa, kako ustvariti stalna delovna mesta. V čem je razlika? Stalna delovna mesta so, kar se da neodvisna od posameznih gospodarskih panog in regij. Sicer se lahko zgodi, da je — v primeru večje krize ene same gospodarske panoge — kar več 1000 delovnih mest v nevarnosti.

Tudi na Koroškem bi bilo treba dajati prednost „pametnim produktom", ki so v prvi vrsti izraz pripravljenosti do inovacij in novih iznajdb, ki so skratka izraz pripravljenosti do sprememb. Očitno pa takšne spremembe niso zaželene (npr. v vodilnih strukturah gospodarstva), raje se priznavajo k „včerajšnjaškemu napredku" (npr. sladko spavajoča ÖVP ali FPÖ, ki je popolnoma zapletena v svoj včeraj in ki ljubi mite). Vse to velja ne samo za koroško gospodarstvo, marveč tudi za druga politična področja. Oškodovan je končno npr. gradbeni delavec, ki se mu očita neprijavljeno delo pozimi, ker na ta način sanira svojo zadolženo hišico, ali oškodovan je južnokoroški kmet, ki se ne more posvetiti mono kulturam in ki obesi varstvo in nego okolja na klin in se poda v Celovec, ker dela kot pomožni vrtnar.

Zabitost odgovornih politikov in gospodarstvenikov

Dva primera naj ponazorita zabitost odgovornih politikov in gospodarstvenikov na Koroškem:

Svojčas je Koroška enotna lista sprožila diskusijo o regionalni pogodbi med Avstrijo, Jugoslavijo in Italijo. Gospodarstveniki, delavci, prebivalci južne Koroške so z zanimanjem reagirali in videli v tem možnost za pojačitev obrobnih področij. Deželni politiki so odlašali z reakcijo, dokler ni prišlo do „krika mas" v Kleine Zeitung, v Kärntner Nachrichten in v Ruf der Heimat.

Namesto pametnega razgovora, v katerem bi lahko ocenili vse prednosti in protirazloge, je moral minister za trgovino Staribacher zaobljubiti pri vseh koroških in tujih svetnikih, da Koroške ne bodo prodali.

Južnokoroška podjetja pač ne smejo biti enakopravna, ne smejo ven iz svoje obrobne lege.

Regionalna pogodba z vključitvijo obmejnih italijanskih in slovenskih regij bi prinesla za južno Koroško gotovo gospodarski in tudi splošno politični podvig.

Južnokoroško prebivalstvo mora plačevati ideološko igro centralistične trgovske zbornice, ki je obrnjena proti razvoju.

Drugi primer: deželni glavar Wagner je začel diskusijo o domači surovini — lesu. Sicer nekoliko nerodno, pa vendar, treba bi bilo predelati in predelovati les doma. No, o čem se je diskutiralo pri nas na Koroškem. Ne o vprašanjih manjkajoče ali slabe lesne industrije, tudi ne o kvalitetno zelo slabi industriji pohištva. Ne, na Koroškem smo govorili o „razlastitvi gozdov". Ni bilo nobene besede o tem, zakaj je treba les izvažati najprej v Italijo, da potem spet lahko uvažamo kakovostno pohištvo. Tesarji so ostali s svojo ljubeznivo zahtevo „več lesa za javne in pospeševane gradnje", lepo skromno v ozadju.

KEL odprta za nova pota mladine

Ne le mladina, marveč vsak človek si beli pamet, kako nastopati proti slepi veri v konjunkturo in lepi gospodarski prirastek.

Tudi Koroška enotna lista nima odrešilne čudežne formule. Razlikujemo pa se od drugih strank v tem, da se priznavamo k spremembi. To prepričanje ustvarja v nas odprtost za nova pota mladine. Samo, če bomo na Koroškem pripravljeni ubrati na gospodarskem kakor tudi na splošno političnem področju nova pota, pogumnejša pota, bomo v stanju rešiti današnje in bodoče probleme.

Naš tednik obiskal otroško skupino na Suhi:

„Z otroki za otroke“

Otroci — ti so naše veliko bogastvo. Tako je tudi delo z njimi neprecenljive vrednosti.

Pravzaprav znana ugotovitev. Že večkrat smo jo slišali, od staršev, profesorjev, duhovnikov, politikov, narodnih voditeljev in drugih pametnih ter učenih ljudi.

Imamo tudi — čeprav še vedno premalo — nekaj vzgojiteljev, ki radi delajo z otroki. In sicer ne samo v šoli, temveč tudi v prostem času. Taka vzgojiteljica je npr. Rozina Katz iz Nonče vasi, učiteljica na pliberški glavni šoli. Poznamo jo predvsem kot kulturno delavko, ki je skupno s svojim možem Leonhardom bistveno prispevala k poživitvi kulturne dejavnosti v Žvabeku in na Suhi.

Posebno skrb pa posveča Rozina otroški mladini. Pred enim letom je zbrala okrog 40 sodelavcev, ki delajo v okviru Katoliške mladine (KM) Pliberk-Žvabek-Suha. Njih geslo se glasi: Z otroki za otroke.

Sodelavci KM Pliberk-Žvabek-Suha delajo v šestih otroških skupinah: v Libučah (vodita jo Gitka Grilc in Sonja Mandl — NT je že poročal), v Pliberku (voditeljica: Bernadka Cvelf), v Dobu (Marko Trampusch), na Humcu sta kar dve skupini, ki jo vodita Marta in Veronika Riedl, in na Suhi (voditelj: Pepej Krop). Po veliki noči pa se jim bo še pridružila otroška skupina iz Žvabeka, ki jo bo vodila Vida Krištof. **V vseh teh skupinah sodeluje nad 150 otrok.**

In kaj delajo posamezne skupine? Rozina Katz: „Da naštejem samo nekaj primerov: pojejo, rišejo, plešejo, prirejajo božičnice in materinske proslave, sooblikujejo pa tudi v svojih farnih cerkvah otroške maše.“ Posamezne skupine se v svojem domačem kraju srečajo redno, večinoma enkrat na teden. Cilj vseh skupin je verska vzgoja, splošna izobrazba, tudi na jezikovnem področju, skratka: pametno oblikovanje prostega časa (Freizeitgestaltung), ki igra v današnji družbi vedno večjo vlogo.

Posamezne skupine pa se ne srečajo samo v svojem domačem kraju. Od časa do časa prirejajo vse skupine skupne, rekli bi lahko „centralne“ prireditve, ki niso vedno v istem kraju. Tako so lani priredili na Humcu 1. otroško olimpiado, kjer so bili v resnici sami zmagovalci. Nadaljnji dve skupni prireditvi: „Adventno srečanje“ v pliberški farni dvorani in letošnje „Pustovanje v Žvabeku“ (o vseh prireditvah smo poročali v NT-u). Za vse prireditve ter za vso delo, ki ga opravljajo KM Pliberk-Žvabek-Suha oz. posamezne otroške skupine, velja ocena: otrokom je v veselje, staršem v zadovoljstvo, Rozini in njenim sodelavcem pa v čast!

Toliko o ciljih in delovanju celotne KM Pliberk-Žvabek-Suha. Radi bi vam še predstavili posamezne

piše Janko Kulmesch

skupine. Libuško smo že predstavili (konec zadnjega leta). Tokrat smo obiskali skupino s Suhe, kjer smo pred nekaj tedni doživeli prvo slovensko kulturno prireditev po 30 letih. Ostale otroške skupine pa bomo predstavili v naslednjih številkah NT.

Suško skupino, ki šteje 15—20 otrok, vodi 24-letni učitelj Pepej Krop. „Ležijo mi otroci pri srcu, saj sem po poklicu učitelj. Ker pa suški otroci doslej niso imeli prilike, da bi pametno oblikovali prosti čas, sem se odločil za ustanovitev take skupine. Vesel sem, da mi starši zaupajo,“ nam je povedal Pepej. Trenutno suški otroci predvsem pojejo. In kot so nam povedali, radi pojejo slovenske, nemške pesmi, nameravajo pa naštudirati tudi kako angleško. Pepej Krop: **„Skupina je dvojezična in vsakdo, ki želi sodelovati, je dobrodošel!“**

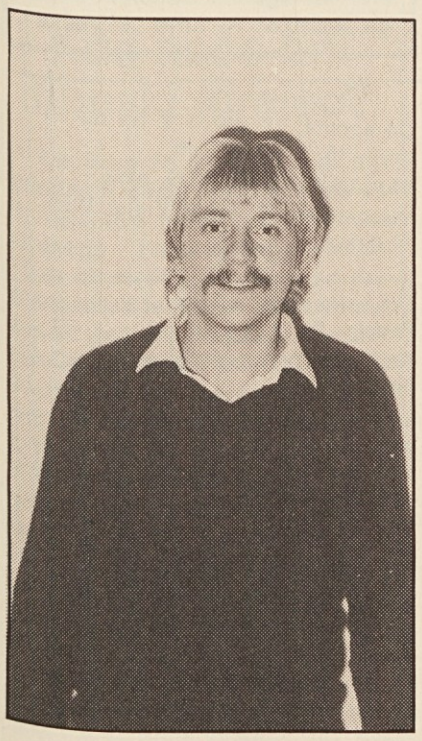

Le s prostori so težave. Trenutno morajo vaditi v župnišču na lopi ali v župnikovi pisarni. „V urejenih prostorih,“ tako Pepej Krop, „bi lahko še več priredili: npr. filmske predstave, ročna dela, otroške igre in plese itd.“ Kot izgleda, bo prostorsko vprašanje le rešeno: v kleti župnišča že gradijo, prevzel je to stvar celovški ordinariat. S tem v zvezi pa nam je Jokej Logar, član suškega farnega sveta, rekel: „Če ne bi bilo privatne iniciative, kjer so se izkazali domači župnik, pliberški dekan ter Bertej Logar, bi prostorsko vprašanje še danes ne bilo urejeno.“ Pepej Krop je temu še dodal: „Upam, da bo v najkrajšem času ta prostor docela urejen, ker bi rad še bolj zavzeto in učinkovito delal z otroki.“

Kljub temu je lahko Pepej s svojim dosedanjim delom zelo zadovoljen. Kot smo se zadnjo soboto lahko sami prepričali, suškim otrokom ugaja doživetje v taki skupini. Z veseljem vadijo slovenske in nemške pesmi — ker vedo, da lahko pokažejo svojim staršem in drugim ljubiteljem otroških prireditev, kaj znajo. Tako so nastopili na „Srečanju v adventu“, otroški olimpiadi, žvabeškem pustovanju, v domači cerkvi pa so sooblikovali dve otroški maši. Posebno navdušeni so bili, ko so se pred kratkim sami slišali v celovškem radiu. Skratka: ugaja jim delo v taki skupini, ker spoznajo marsikaj, česar bi drugače ne doživeli.

Tem bolj smo se čudili, ko smo pred kratkim dobili v roke suški farni list. Pri prebiranju tega lista dobiš vtis, da se bo v suški fari delo z otroško mladino šele začelo. Vprašamo se, če to ni delo, kar je ustvaril Pepej Krop s svojo otroško skupino? In to v osmih mesecih! So mar dosedanje redne pevske vaje in razni nastopi neka „nedejavnost“, nekaj, česar še ni in se mora šele začeti? Nadalje zahteva Siegi Hoffmann v omenjenem farnem listu dvojezično otroško skupino. Siegi, ki je v farnem svetu odgovoren za mladinsko delo, nam gotovo ne bo zameril, če ga opozorimo na to, da v suški fari že dela dvojezična otroška skupina. Skupina, ki rada sooblikuje mladinsko mašo, nastopa na materinski proslavi, ki rada poje — to pa slovensko, nemško, in če je potrebno, tudi angleško . . .

Suški otroci pojejo — slovensko, nemško, in če je potrebno, tudi angleško

Primerjajte cene! Javite se pravočasno! — Primerjajte cene! Javite se pravočasno!

sjenčnik

DOBRLA VAS

avtobusno podjetje z dolgoletno tradicijo praznuje letos 50 let obstoja

Mednarodna potovanja z novim, modernim KLIMATIZIRANIM avtobusom.
Avtobusi od 30 do 54 sedežev Vam stojijo na razpolago!

Izvleček iz programa 82:

14. — 16. 5.	3 dni otok Mainau — Einsiedeln — Rheinfälle	2 HP S	1.180.—
20. — 23. 5.	4 dni Prag — Dresden — Leipzig — Bayreuth	3 HP S	2.500.—
28. — 31. 5.	4 dni Gardasee — Genua — Pisa — Florenz	3 HP S	1.800.—
29. 5. — 4. 6.	7 dni dopustni teden v Cattolica-Rimini	5 VP S	1.980.—
5. — 6. 6.	2 dni okrog Istre — Pula — Opatija	1 VP S	580.—
4. — 5. 9.	2 dni Zillertal — Innsbruck — Krimmlerfälle	1 HP S	580.—
25. — 26. 9.	2 dni Plattensee — Budapest	1 VP S	890.—
6. — 7. 10.	2 dni Dunaj — Safaripark — Gänserndorf	1 HP S	550.—
23. — 26. 10.	4 dni Rim — Florenz — Orvieto	3 HP S	1.900.—
6. — 13. 11.	8 dni dopust v Radkersburg — Radencih — Moravcih — Rogaški — Atomske Toplice — Dobrna		cena v izdelavi

dopust 82

umag - punta YU
tudi za Vas!

Dopustni teden od:

TURNUS	TERMINI		cena na osebo vse vključ.	cena na osebo brez vožnje
1	7. 5. — 14. 5.	polni penzion		
2	14. 5. — 21. 5.	polni penzion	S 1.550.—	S 1.100.—
3	21. 5. — 28. 5.	polni penzion		
4	28. 5. — 4. 6.	polni penzion		
5	4. 6. — 11. 6.	polni penzion	S 1.860.—	S 1.410.—
6	11. 6. — 18. 6.	polni penzion		
7	18. 6. — 25. 6.	polni penzion		
	Pozor! Časovna sprememba			
8	25. 6. — 4. 7.	9 dni polni p.	S 2.200.—	S 1.750.—
9	4. 7. — 11. 7.	polni penzion		
10	11. 7. — 18. 7.	polni penzion		
11	18. 7. — 25. 7.	polni penzion		
12	25. 7. — 1. 8.	polni penzion	S 2.390.—	S 1.940.—
13	1. 8. — 8. 8.	polni penzion		
14	8. 8. — 15. 8.	polni penzion		
15	15. 8. — 22. 8.	polni penzion		
16	22. 8. — 29. 8.	polni penzion	S 1.860.—	S 1.410.—
	Pozor! Časovna sprememba			
17	29. 8. — 3. 9.	5 dni polni p.	S 1.460.—	S 1.000.—
18	29. 8. — 10. 9.	12 dni polni p.	S 2.870.—	S 2.420.—
19	3. 9. — 10. 9.	polni penzion	S 1.860.—	S 1.410.—
20	10. 9. — 17. 9.	polni penzion		
21	17. 9. — 24. 9.	polni penzion	S 1.550.—	S 1.100.—
22	24. 9. — 1. 10.	polni penzion		

V TEJ CENI SO VKLJUČENI: celi penzion v hotelu Belvedere, vse sobe WC/D, dodatno eno kosilo med potjo, prosti vstop v bazen, avtobusna vožnja tja in nazaj. Znižane cene za otroke!

PRISTOPITE LAHKO: v Pliberku, Železni Kapli, Dobrli vasi, Velikovcu, Celovcu, pa tudi med potjo do Borovelj!

Vsa potovanja vsekakor z domačim podjetjem!

sjenčnik

9141 Dobrla vas, Tel. 0 42 36 - 22 19
Prijavite se lahko dnevno od 7.—19. ure.

Želimo Vam vesele velikonočne praznike ter mnogo užitka z našimi potovanji.

PRIREDITVE

Veseloigra s petjem
„ŠTUDENTJE SMO“
Prireditelj: SPD „Dobrač“ na Brnci
Kraj: Kulturni dom na Brnci
Čas: na velikonočni ponedeljek, 12. 4. 1982, ob 20. uri
Gostuje: igralska skupina SPD „Danica“ iz Št. Vida v Podjuni.

Veseloigra s petjem
„ŠTUDENTJE SMO“
Prireditelj: SPD „Zarja“ v Železni Kapli
Kraj: Farna dvorana v Želeni Kapli
Čas: na velikonočni ponedeljek, 12. 4. 1982, ob 11. uri (po maši)
Gostuje: igralska skupina SPD „Danica“ iz Št. Vida v Podjuni.

V torek, 13. aprila, ob 19. uri bo v galeriji **„CARINTHIA“** v Celovcu razstava Valentina Omana!

„ROŽ, PODJUNA, ZILA“ — barvni video-film „Koroških kulturnih dni v Ljubljani“
Prireditelj: SPD „Kočna“ v Svečah
Kraj: pri Adamu v Svečah
Čas: nedelja, 18. aprila ob 18. uri

Televizijska nadaljevanka za predšolske in osnovnošolske otroke
„JAKOB IN ELIZABETA“
Čas:
5. 4. do 9. 4. v FS 2 vedno **ob 19.15**, le na veliki četrtek in veliki petek **ob 19.25.**
Besedilo: Lene Mayer-Skumanz
Lutke in uprizoritev: prof. Arminio Rothstein

Veseloigra
FLORENTINSKI SLAMNIK
Prireditelj: KPD „Planina“ v Selah
Kraj: Farna dvorana v Selah
Čas: na velikonočni ponedeljek, 12. 4. 1982, ob 14. uri
Gostuje: igralska skupina KPD iz Šmihela

Film
„BOJ NA POŽIRAVNIKU“
Prireditelj: SPD „Borovlje“
Kraj: pri Cingelcu na Trati
Čas: na velikonočni ponedeljek, 12. 4. 1982, ob 20. uri (po plesnem tečaju)

Uprizoritev drame
„MLADOST PRED SODIŠČEM“
Prireditelj: Katoliška prosveta v Št. Ilju
Kraj: dvorana pod novo cerkvijo
Čas: na velikonočni ponedeljek, 12. 4. 1982, ob 20. uri
Gostuje: dramska skupina SPD „Zarja“ iz Železne Kaple
Režija: g. Poldej Zunder

Igra
„KASTELKA“
Prireditelj: SPD „Radiše“ na Radišah
Kraj: Kulturni dom na Radišah
Čas: sobota, 24. 4. 1982, ob 20. uri
Nastopa: Dramska skupina kulturnega društva Brezje.

Slovensko kulturno društvo v Globasnici in Krščanska kulturna zveza v Celovcu
vabita na
„DRUŽINSKO PETJE„
v nedeljo, 2. 5. 1982, ob 14.30 uri pri Šoštarju v Globasnici. Nastopajo družine z Zile, Roža in Podjune.
Povezuje: dr. Ludvik Karničar
Rojaki, ne zamudite te edinstvene prilike in pridite v Globasnico!

Žitara vas:

„Trta“ ima močne korenine

Na tako bilanco, kot jo je podal na nedeljskem občnem zboru pri Plantevu v Goričah odbor SPD „Trta“, so Žitrajčani res lahko ponosni. Blizu 60 društvenikov je z živim zanimanjem sledilo poročilom predsednika Joza Golavčnika, tajnika Francija Lipuša in blagajnika Tineja Hribernika.

V okviru društva, ki bo letos obhajalo 75-letnico obstoja, deluje že dolgo časa dobro znani moški pevski zbor pod vodstvom Jozeja Starca, poleg tega imajo še mladinsko folklorno skupino, ki jo vodi Slavka Kukovica in otroško folklorno skupino, ki jo je tudi ustanovila gospa Kukovica, vodi jo pa zdaj Irena Brežjak. Moški zbor, ki redno nastopa doma in v raznih krajih Koroške in Slovenije, ima letno do 50 pevskih vaj in je imel v letu 1981 rekordno število 46 nastopov. Med drugim je priredil več koncertov za letoviščarje, kar se nam zdi zelo potrebno, saj tako najlepše lahko seznanimo goste iz drugih dežel s slovenskim deležem naše domovine. Tudi obe folklorni skupini sta izredno aktivni, o čemer priča 40 vaj vsako leto in cela vrsta nastopov.

Kulturno delo bi bilo seveda mnogo laže opravljati, če bi društvo imelo na razpolago svoje prostore. To Žitrajčani občutijo s tem večjo grenkobo, ko vendar imajo kulturni dom na vasi, ga pa ni mogoče koristiti, je poudaril dosedanji predsednik Joza Golavčnik v svojem poslovilnem nagovoru. Pri tej priložnosti se je zahvalil vsem društvenim aktivistom, ki so na kakršen koli način pripomogli do današnjega razcvita v društvu. Saj 70 aktivnih in 45 podpornih članov je zares dokaz zelo razgibane kulturne dejavnosti na krajevni ravni.

Volitve novega odbora so potekle brez vseh težav, soglasno je bilo izrečeno zaupanje novemu predsedniku Mirku Ogrisu, tajniku Franciju Lipušu in blagajniku Tineju Hriberniku; knjižnico bo imela na skrbi Mojca Hribernik, športno dejavnost Pavlej Stern, moški zbor Jozej Starc, folklorni skupini pa kot doslej Irena Brežjak in Slavka Kukovica.

V imenu SPZ je občnemu zboru izrekel pozdrav in čestitke predsednik Valentin Polanšek, ki je med drugim poudaril, da pomeni dvojno članstvo — „Trta“ se je včlanila v KKZ decembra 1979 — podvojeno delo in s tem tudi podvojen uspeh. V imenu Krščanske kulturne zveze pa je njen podpredsednik dr. Janko Zerzer izrekel priznanje za izredno aktivnost društva, poudaril, kako važno je mladinsko delo in kako potrebne so otroške kulturne skupine, predvsem pa je izrazil zadovoljstvo nad tem, da se SPD „Trta“ ne zanaša samo na to, kdo bo kako pomagal, temveč da res v društvu sami napnejo vse sile in koliko se da sami napravijo. To so Žitrajčani pokazali med drugim s tem, da so največ dela pri nabavi narodnih noš žene opravile same. Samopomoč je tudi v bodoče najboljši porok za to, da se bo mlada generacija zavedala, da je lastni napor bistven pogoj za ohranjevanje narodne zavesti.

Na koncu je bil še deležen dosedanji predsednik Joza Golavčnik velikega priznanja: za njegovo ogromno požrtvovalnost in vse zasluge, ki jih ima za društvo, ga je občni zbor soglasno imenoval za častnega predsednika.

Za kulturni okvir občnega zbora je na začetku skrbela mladinska folklora, na koncu pa je zapel društveni moški zbor. Nato pa je še navdušeni filmski snemalec Hanzej Lomšek kazal film o kulturni dejavnosti v društvu.

Železna Kapla

Pred nedavnim so uprizorili igralci iz Železne Kaple pod vodstvom režiserja kaplana Poldeja Zundra igro „Mladost pred sodiščem“.

Že sam naslov te igre nam pove, da gre v tej igri za mlajši rod. Z lahkoto pa predstavimo to odrsko dogajanje tudi v današnji čas. Trije mladi so obtoženi, da so iz sovraštva umorili nekega človeka. Kakšni motivi so jih vodili do tega zločina? Niso krivi „samo sami“ tega dejanja. Ali ne vpliva vsa kapitalistična družba tako na nje? Kaj se zgodi v mladi duši, ko se ji lastna mati česa zlaže? Ali se ne podre precejšen del zaupanja. H komu se naj zateče, če tudi očeta ni doma, ker se bori na tujem za vsakdanji kruh? Če ji tudi družba ne nudi kaj boljšega? Hoditi po današnjem svetu, brez močne opore, je zares težko.

Take in podobne motive je zvedel sodnik na odru v Železi Kapli. A on mora opraviti svoje delo in priti resnici do dna. Tudi če večkrat sodnijsko strogo nastopi. Saj tudi samo na ta način izve, da je izvršila zločin dekle Ana; čeprav jo je od začetka ščitil njen fant. Edino svetovalka spozna, da ne gre pri tej sodnijski obravnavi za številke teh ljudi, temveč za osebo Ane in njenih dveh tovarišev, za celo „zlagano kapitalistično družbo“, za starše Ane itd.

Tako in podobno bi lahko še razmišljali in razpletali svoje misli ob tej igri. Kapelškim igralcem gre vsa pohvala in zahvala. Pohvala, da so igro tako dobro postavili in zaigrali na odru. Zahvala pa, da so se okorajžili in se lotili tako težkega gledališkega dela, ki je pa še posebej času primeren.

Škoda le, da publika igre ni sprejemala tako, kot so si to igralci zaslužili. Mnogo vaj in trdega dela uniči en sam nepremišljen smeh v dvorani.

Vsem društvom priporočamo, da povabite iralce iz Železne Kaple na gostovanje. Vsem drugim pa toplo priporočamo, da si igro ogledate.

Obirsko

Velika množica ljudi z Obirske in drugih krajev se je zbrala 1. aprila na obirskem pokopališču. K zadnjemu počitku smo pospremili našo ljubo mater Kristo Piskernik, roj. Smrtnik, ki nas je zapustila, stara komaj 54 let. Veliko je trpela v zadnjem času, iskala je pomoč pri zdravnikih v bolnici, toda smrt je bila močnejša. V svoji pridigi je domači župnik Tomaž Holmar lepo orisal njeno življenje in naglasil, da naj bo prav ona vzgled vsem današnjim družinam. Vedno spet čujemo in opažamo, kako se danes pri družinah godi: ko starejši opešajo, nič niso več vredni, povsod so napoti in navsezadnje pa morajo celo nekateri od hiše.

Gospodinja Krista pa je bila človek s srcem. Ko se je poročila na Brumnikovo kmetijo, ji je bilo jasno, da ne bo kmetica, ki ji nič ne bo treba delati. Naša rajna je imela polne roke dela. Ob vsem tem pa je skozi vsa leta z veliko ljubeznijo in potrpežljivostjo oskrbovala stare ljudi, ki so bili pri hiši. Stregla jim je in jih res z vsem srcem cenila, ker se je zavedala, da so to bili dragoceni stebri Brumnikove kmetije. Rajna je bila tudi zvesta bralka Našega tednika.

Prosimo nebeškega Očeta, da bo dobila plačilo v nebesih, domača zemlja pa naj ji bo lahka! Prizadetim izrekamo iskreno sožalje!

Želinje

Na cvetno nedeljo smo imeli v naši cerkvi visok obisk. K nam so prišli „Senioren aus Klagenfurt“ s tremi avtobusi, ki so hoteli z nami obhajati cvetno nedeljo. Radevolje smo jim prepustili naše sedeže v cerkvi, a izkazalo se je, da tem „Seniorom“ to ni bilo dovolj. Žrtvovati smo jim morali še našo domačo besedo, kajti župnik Štefan pri vseh obredih in med božjo službo ni črhnil slovenske besede, čeprav se sicer ob nedeljah vsaj nekoliko upošteva. Šele ob koncu maše nam je postalo jasno, čemu sramežljivo zamolčanje. Ko se je g. župnik le opogumil in prebral oznanilo tudi v slovenskem jeziku, so se naši gostje začeli dvigati iz klopi in zapuščati cerkev. Takrat so se nam šele odprle oči in spoznali smo v teh „Seniorjih“ osebe, ki so bile v času tisočletnega rajha na vodilnih mestih v šoli in uradih. Tem osebam torej se je morala umakniti naša slovenska beseda, kot že enkrat leta 1942. Nimamo nič proti temu, če nas obiskujejo razne skupine, ki jim je naš domači kraj vsled svoje naravne lepote všeč. Zavedati pa se morajo, da se nahajajo na dvojezičnem ozemlju in vsaka nestrpnost nasproti domačemu prebivalstvu hudo obremenjuje gostoljubnost. Od domačega župnika pa pričakujemo, da se ob takih obiskih ne bo sramoval svojih slovenskih ovčic, ki mu nedeljo za nedeljo polnijo cerkvene klopi.

Naročnikom Mladja

Pred nekaj dnevi smo razposlali naročnikom 45. štev. Mladja. Pošta nam je vrnila nekaj izvodov, ker je bil naslov nečitljiv (to se je zgodilo zaradi napake v novem tehničnem postopku, ki smo ga prvikrat uporabili pri razmnoževanju naslovov oz. nalepk).

Prosimo prizadete naročnike, ki iz tega razloga Mladja 45 niso dobili, da nam pošljejo dopisnico in nam tako omogočijo, da popravimo napako.

Uprava Mladja
poštni urad/Postfach 243
9010 Celovec/Klagenfurt

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“.

Uredništvo: Jože Wakounig (glavni urednik), urednika: Janko Kulmesch in Franc Wakounig; Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec. Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave: 0 42 22/72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22 30 23.

ČESTITAMO

Lenči Wieser na Bajdišah je praznovala 50. rojstni dan. Čestitamo!

*

Mirko Brežjak z Plaznice je te dni obhajal 55-letnico. Čestitamo!

*

Svojo 70-letnico je te dni obhajal Franc Peter v Grabljah pri Pliberku. Čestitamo!

*

Janko Malle s Kota je praznoval 60. rojstni dan. Čestitamo!

*

Lenki Lesnik iz Goselne vasi čestitamo k 83. rojstnemu dnevu!

*

Abrahama je srečal Franc Benedik iz Podjune. Čestitamo!

Družini akademskega slikarja Folteja Omana se je rodil sin Miša. Čestitamo!

*

V Salzburgu je zadnji teden Stanko Olip zaključil študij teologije. Čestitamo!

*

Danes praznuje znani prosvetni delavec Franci Lienhard iz Libuč svoj 72. rojstni dan. Čestitamo.

Ob štiridesetletnici nasilne izselitve vabimo na
SPOMINSKO RAZSTAVO O IZSELITVI KOROŠKIH SLOVENCEV.
Otvoritev bo v sredo, 14. aprila 1982, ob 19. uri v Auli slovenici v Celovcu, Paulitschgasse 5—7.
Razstava ostane odprta za ogled do petka, 16. aprila 1982, od 13.30 do 17. ure in v nedeljo, 18. aprila 1982, od 12. do 14. ure.

Koroška dijaška zveza in Zveza slovenske mladine v Celovcu pozivata na
POHOD ZA MIR
v Celovcu, 23. aprila 1982 in
na DEMONSTRACIJO ZA MIR IN RAZOROŽITEV
na Dunaju, 15. maja 1982.
Skupen odhod, skupinski prevoz, prijave so možne v KDZ-klubu in pri ZSM (0 42 22/32 5 50)

KKZ, KM, KDZ, DPK in ZSM vabijo na prireditev mirovne štafete
NIKDAR VEČ HIROŠIME, NOBENE EVROŠIME!
v četrtek, 15. 4. 1982, ob 19.30 uri v obednici Mohorjevega doma, 10.-Oktober-Straße 25, Celovec.
— dva preživela poročata o atomski katastrofi v Hirošimi
— kulturni spored

Imam 28 let in bi rad spoznal pošteno dekle zaradi poroke. Pišite na oglasni oddelek „Našega tednika“ — šifra „Koroška“.

DOM v TINJAH

V ponedeljek, 12. 4., ob 14. uri
SREČANJE MLADINE: „Gremo skupno v Emaus“
Prireditelj: Katoliška mladina in Dom v Tinjah

V ponedeljek, 19. 4., ob 19.30 uri, v sredo, 21. 4., ob 19.30 uri, v petek, 23. 4., 19.30 uri
TRIDNEVNI TEČAJ O OSKRBI BOLNIKOV, STARIH LJUDI IN UMIRAJOČIH, nem.
Prireditelj: Kärntner Caritas/Koroška Karitas

Od sobote, 24. 4., ob 15. uri do nedelje, 25. 4., ob 13. uri
AKTUALNI POGOVORI O PRIJATELJSTVU, PARTNERSTVU, LJUBEZNI, . . . , nem.
Predavatelj: prof. Peter Paul Kaspar, Dunaj

Od sobote, 17. 4., ob 9. uri do nedelje, 18. 4., ob 17. uri
SLIKANJE NA STEKLO, nem.
Voditelj: akad. slikar Franc Weiß, Voitsberg

Od sobote, 24. 4., ob 14.30 uri do nedelje, 25. 4., ob 16. uri
DNEVI MEDITACIJE ZA MLADINO, nem.
Voditelja: sr. Antonija in Georg Pirker
Soprireditelj: Katoliška študirajoča mladina, Celovec.

V nedeljo, 25. 4., ob 20. uri
ZEMELJSKI ŽARKI — KAKO SE JIM LAHKO IZOGNEMO PRI ZIDANJU, nem.
Predavatelj: Rudolf Himmelsbach, Beljak in dipl. inž. arhitekt Paul Artmann, Dunaj

Nikdar več Hirošime — nobene Evrošime

To je geslo japonske mirovne štafete, ki bo prišla v četrtek, 15. aprila, tudi na Koroško. Štafeta bo tekom 12 dni obiskala vsa večja mesta v Avstriji. Iniciativo za to akcijo je dala Hirošima — skupina na Dunaju. Sestavljena je povečini iz Avstrijcev, dva člana pa sta Japonca, ki živita oz. študirata na Dunaju. V Avstrijo so povabili dva „hibakuša" (to je japonski izraz za tiste, ki so preživeli atomsko bombo, op. ur.). Dr. Šuntaro Hida, vodja Obveščevalnega biroja za žrtve atomske bombe, in predsednik Zveze žrtev atomske bombe Nakako Kubo bosta kot neposredni priči poročala o katastrofi, ki je prizadela prebivalce Hirošime in Nagasakija le nekaj dni pred koncem vojne.

Na Koroškem se bo ustavila ta štafeta kar trikrat: najprej v glavni šoli v Velikovcu, nato jo bo sprejel celovški župan Guggenberger, popoldne bo prireditev v Št. Vidu ob Glini, zvečer ob 19.30 (zaključna) večerna prireditev v Mohorjevem domu v Celovcu. Poleg dokumentarnega in informativnega dela bo na sporedu še kulturni program umetnikov Erhard Zach, Pilgram in Joschi Hanak.

KDZ na obisku v Postojni

Že leta obstajajo prisrčni stiki med Koroško dijaško zvezo in krožkom OZN na postojnski gimnaziji, ki ga vodi prof. Franc Zupan. Sad teh stikov so tudi vsakoletni medsebojni obiski. Tako je v soboto, 3. 4., in v nedeljo, 4. 4., obiskala skupina KDZ Postojno. V sklopu tega obiska je bila tudi kulturna prireditev, ki so jo oblikovali recitatorji in pevci iz Postojne in oder mladje z veseloigro „Hodl de bodl ali dve vedri vode". V začetku te prireditve je predsednik krožka OZN Anton Meden izrekel Koroščem prisrčno dobrodošlico, v imenu KDZ pa se je zahvalil predsednik Rudi Vouk.

Na sporedu je bil tudi ogled kulturnih in naravnih znamenitosti v okolici Postojne. Ni treba posebej omenjati svetovno znane jame. Tudi Predjamski grad so si dijaki ogledali, grad, ki je zaradi svoje arhitekture nekaj edinstvenega na svetu. Sestavljen je iz dveh gradov; iz starega jamskega, vzidanega v kraško jamo, v katerem je živel roparski vitez Erazem Predjamski (on ni samo ropal, tudi pomagal je kmetom), in novega Predjamskega.

V toplem vigrednem soncu se je kopala Vipavska dolina. V Vipavskem križu je deloval znani pridigar Janez Svetokriški. Dijaki so si tudi ogledali znamenitosti kriškega kapucinskega samostana, kjer hranijo izvirne natise knjig Janeza Svetokriškega. Vipavska dolina pa ni znana samo po kulturnih (npr. Gradič Zemono) in zgodovinskih spomenikih, ampak tudi po odličnih vinih. Zato je bil na sporedu tudi ogled vipavske vinske kleti, največje v Sloveniji in ene največjih v Jugoslaviji sploh.

Bil je prijeten in poučen obisk, utrdila so se stara in sklenila nova prijateljstva. Prisrčna hvala velja Postojnčanom in prav posebno profesorju Zupanu, iskrenemu prijatelju koroških Slovencev. Ob slovesu mu je izrekel besede zahvale prof. Jože Wakounig.

Kdo hoče biti filmski igralec?

Kot smo že poročali v zadnji številki Našega tednika, bodo od 3. maja do 4. junija snemali 3. del znanega televizijskega filma „Vas ob meji" („Das Dorf an der Grenze"): v tem delu bodo obravnavali položaj koroških Slovencev v času 1966—1976. Čeprav bodo večinoma nastopili igralci-profesionalci, želijo zaradi dobrih izkušenj s filmom „Lepi dnevi" („Schöne Tage"), da bi glavni vlogi igrala domačina — Slovenca. Zato iščejo — do konca aprila! — fante v starosti od 17 do 27 let, katerih materinščina je slovenščina. Nadalje iščejo več sto statistov! Javite se takoj v gostilni „Zur Post" v Borovljah od 20. do 21. ure. Lahko se javite vsak dan (razen ponedeljka).

Zanimiva razstava v tinjski galeriji

Stalna galerija v Tinjah deluje sicer šele dobrega pol leta, vendar smo videli že nekaj zanimivih razstav. V mesecu marcu so razstavljali letošnji maturanti Slovenske gimnazije in so zbudili precejšnjo pozornost. Med drugim se je pohvalno izrazil tudi zvezni predsednik ob svojem obisku v tinjskem domu. Kakšen pomen ima likovni pouk na Slovenski gimnaziji, je kratko orisal ob odprtju omenjene razstave strokovni učitelj Franc Krištof, ki je med drugim dejal, da cilj likovnega pouka ni „ustvarjati za ocene in omare, temveč posredovati kulturno znanje, odkrivati in pospeševati nadarjene ustvarjalce, ter si privzgojiti kreativne umetnike, ki so v stanju, postaviti svojo in našo likovno ustvarjalnost na raven drugih narodov. Vendar je vse odvisno tudi od naših ljudi, ali bodo s svojimi odprtimi očmi in ušesi zbudili zanimanje mnogih drugih, svojih rojakov in sodeželanov."

Zdaj imamo spet priložnost, da se o teh intencijah prepričamo in da si ogledamo, kako uspešna je likovna vzgoja na naših šolah, zlasti na Slovenski gimnaziji. Od nedelje naprej razstavlja v Tinjah Karl Vouk in ob odprtju ga je obiskovalcem predstavil dr. Zerzer.

Karl Vouk, rojen leta 1958 v Celovcu, je otroška leta preživel v Apačah in nato v Dobrli vasi. V gimnaziji ga je najprej uvajal v slikarstvo znani likovni vzgojitelj arhitekt Janez Oswald, važen impulz pa mu je dala še likovna kolonija v Vuzenici. Po maturi, ki jo je opravil leta 1976, se je vpisal na dunajsko akademijo upodabljajočih umetnosti, kjer študira arhitekturo pri prof. Gustavu Peichl, mednarodno korifejo ne samo na področju arhitekture, temveč pod psevdonimom Ironimus še bolj na področju karikature. Poleg s svojim študijem se Vouk ves čas ukvarja tudi s slikarstvom in je že večkrat razstavljal, tako na Koroškem v galeriji Hildebrandt in v okviru Koroških kulturnih dni, na Dunaju v študentskem klubu, na razstavi vseh slovenskih gimnazij v Mariboru pa je prejel 1. nagrado. Reprodukcije njegovih del najdemo na razglednici s pliberškim napisom in v nekaterih revijah (Die Brücke, mladje etc.). Ilustriral je knjigo „Dunaj in njegovi Slovenci" ter zbirko otroških pesmi Milice Hrobath „Vigredno sonce". V Tinjah vidimo prvo reprezentativno samostojno razstavo mladega umetnika. Zelo mehke, naravnost ezoterične stepne pokrajine in novejše stvaritve, ki so sad meditativnih poglabljanj mladega slikarja, nujno priporočamo vsem ljubiteljem likovne umetnosti, ne samo tinjskim tečajnikom.

Z YUGOTOURSOM na počitnice z letališča Ljubljana

V ceno vključeno: prevoz iz Celovca do letališča in nazaj, polet v obe smeri, storitve v hotelu, taksa in vodič.

Od meseca maja do oktobra letimo ob ponedeljkih in torkih v Dubrovnik in Split s svojimi avioni. Za šolske skupine popusti!

H. Bellevue/Budva	7 dni polpenz. sobe tuš/WC/bk	od šil.	2.750.—
H. Excelsior/Dubrovnik	7 dni polpenzion sobe tuš/WC	od šil.	3.271.—
privatno/Primosten	7 dni noč/zaj julij, avgust	šil.	2.507.—
H. Pernera/Ciper	14 dni polpenzion sobe tuš/WC	od šil.	8.980.—
H. Perla/Atene-Glifada	14 dni polpenzion sobe tuš/WC	od šil.	6.260.—
H. Collossos/Rodos	14 dni noč/zaj sobe tuš/WC	od šil.	4.459.—
H. Prince/Kreta	14 dni noč/zaj sobe tuš/WC	od šil.	4.893.—
H. Sun Beach/Solun	14 dni noč/zaj sobe tuš/WC	od šil.	5.990.—
potovanje z ladjo	14 dni (Kanarski otoki, Severna in Zahodna Afrika, Sredozemlje)	od šil.	10.850.—

Popust za otroka od 10—30%.

Informacije in knjiženje: YUGOTOURS — CELOVEC, Pfarrplatz 5/2
telefon: 0 42 22 / 80 563, 80 564

GOST v NAŠEM TEDNIKU

Fritz Lehner:

„Lepi dnevi" v „Vasi ob meji"

Trenutno se v Borovljah filmska ekipa avstrijske televizije že pripravlja na snemanje 3. dela znanega filma „Vas ob meji" („Das Dorf an der Grenze"). Obiskali smo režiserja Fritza Lehnerja: star 24 let, prihaja iz Zgornjeavstrijskega mesta Freistadt, bil je 2 leti učitelj — preden se je docela posvetil filmu. Poleg nam znanih televizijskih fimov „Vas ob meji" in „Lepi dnevi" je bil še režiser fimov „Veliki horicont" (roman je napisal Gerhard Roth) in „Lovski gost" (Gernot Wolfgruber). Leta 1972 je prvič slišal o vprašanju koroških Slovencev, kot je pač „Ortstafelsturm" pri marsikaterem drugem sprožil zanimanje za naše težave.

Naš tednik: Kako je prišlo do trilogije „Vas ob meji" oz. zakaj ste se odločili za režijo tega filma?

F. Lehner: **Ko je Tomas Pluch napisal scenarij za „Vas ob meji", so mi ponudili leta 1978 režijo tega filma. Sprva smo nameravali posneti samo 1. del. Ker pa smo zelo uspeli, smo se odločili za trilogijo. Sam sem bil že prej, ko sem še na Dunaju študiral na filmski akademiji, informiran o vprašanju koroških Slovencev. Pozoren sem postal na to zaradi „Ortstafelsturma".**

Naš tednik: Hočete s tem filmom prispevati k rešitvi koroškega vprašanja?

F. Lehner: **Gotovo. Radi bi dosegli, da pride do resničnega sožitja med manjšino in večinskim narodom. Problemov ne rešiš s tem, da jih zamolčiš, o nerešenih vprašanjih je treba javno razpravljati. Hočemo informirati o vašem problemu ostale Avstrijce in upamo, da se da na ta način odstraniti nekaj predsodkov. V našem filmu pa ne stojijo v ospredju politiki, ki odločajo o usodi posameznika, temveč posameznik, ki trpi zaradi politikov oz. politike.**

Naš tednik: Kakšna je vsebina 3. dela?

F. Lehner: **Film obravnava dobo 1966—76. Glavni vlogi igrata 2 fanta, eden slovenskega, drugi nemškega pokolenja. Ob začetku dogajanja sta velika prijatelja, ob koncu pa se razideta kot sovražnika. Več vam bi sedaj ne hotel povedati. Samo to še: glavna igralca še iščemo. Odločili se bomo šele konec aprila. Vrhu tega iščemo 800 statistov, ki jih krvavo potrebujemo. S snemanjem začnemo 3. 5., snemali pa bomo v Rožni dolini, Celovcu, na Dunaju ter v območju Karavank. Film bo dvojezičen.**

Naš tednik: Kdaj ga bomo videli v televiziji?

F. Lehner: **Po vsej verjetnosti jeseni. Film bo gotov konec septembra tega leta, nato pa namerava avstrijska televizija prikazati celo trilogijo, to se pravi, tudi 2. del, ki je že posnet, pa ga televizijski gledalci še niso mogli videti.**

Naš tednik: Hvala lepa za pogovor in veliko sreče v „Vasi ob meji". *Janko Kulmesch*

MI ZA VAS

PIŠE MIHA ZABLATNIK

KLUB SLOVENSKIH OBČINSKIH ODBORNIKOV KEL KOROŠKA ENOTNA LISTA

Soseska pomoč

Storitvena pravica (Leistungsrecht) zakonitega zavarovanja proti nezgodam je zagotovljena samostojnim kmetom in njihovim svojcem v splošnem zakonu za socialno zavarovanje (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz). §175, odst. 3 tega zakona določa med drugim, da velja zaščita proti nezgodam (Unfallschutz) tudi za dela, ki se opravljajo v okviru soseske pomoči.

Pojm „soseska pomoč" velja v socialnem zavarovanju izključno za poljedelsko in gozdarsko področje in obsega tista dela kmeta, ki jih opravlja za drugega kmeta v pričakovanju, da bo tudi ta njemu pomagal pri delu.

Kdo lahko pomaga?

Ni pomembno, kdo izvaja sosesko pomoč. Je lahko kmet sam ali pa nekdo od njegovih svojcev (soproga, otroci, vnuki, posvojenci, starši, tašča, tast, mačeha, i. p.). Za zaščito proti nezgodam tudi ni pomembno, da so svojci kmeta, ki izvajajo sosesko pomoč, stalno na kmetiji.

Zavarovalniška zaščita je dana tudi tedaj, če izvajajo svojci kmeta sosesko pomoč, ne da bi jih kmet k temu pozval. Storjena dejavnost pa se ne sme izvesti na lastni račun in lastno odgovornost. V tem primeru bi bilo govora o samostojni ali nesamostojni pridobitni dejavnosti dotičnega.

Področje soseske pomoči

Bistvo soseske pomoči je, da se more izvajati samo med kmetijami in izvajana dela smejo koristiti izključno poljedelskemu oz. gozdarskemu obratu. Velikost kmetij, ki si sosesko pomagajo, za zavarovalniško zaščito proti nezgodam ni merodajna, tudi tedaj ne, če eden izmed kmetov ali oba hodita na delo. Seveda pa mora opravljena soseska pomoč služiti kmetiji.

Obseg soseske pomoči

Soseska pomoč obsega razen tipične kmečke dejavnosti tudi dela, ki se izvajajo v gospodinjstvu kmetovalca in gradbena dela, če so v povezavi z gradnjo, pre- ali obnovo stavb, ki služijo obratnim namenom kmetije.

Taka stavba je seveda tudi stanovanjska hiša, če služi kmečkemu obratu — pa če tudi samo za gospodinjstvo. Sekanje lesa velja npr. tedaj kot soseska pomoč, če kmet, kateremu se je sosesko pomagalo, uporablja ta les za obnovo strehe na svoji stanovanjski hiši, idr. O soseski pomoči pa ni več govora, če se ta les uporabi za gradnjo stanovanjske hiše kmetovega sina, ki ne dela več na kmetiji, ker je drugje glavnopoklicno zaposlen.

Storitev in povračilo

Če neki kmet, ki se je npr. izučil za zidarja, mehanika itd. uporabi svoje znanje v pričakovanju enakovrednega delovenga povračila v okviru soseske pomoči pri gradnji sosedovega hleva ali hiše oz. pri popravilu kmetijskega stroja, stoji pod zakonito zaščito proti nezgodam.

Zaščita pa ne velja samo tedaj, če gre za sosesko pomoč, temveč tudi pri delih, ki se opravljajo v okviru skupnega izmeničnega gospodarjenja. Tak primer je, če več kmetov skupaj uporablja neki skupni stroj in eden od njih s tem strojem dela pri vseh ali ga popravlja idr.

O soseski pomoči torej govorimo vedno tedaj, kadar se opravljeno delo ne plača, temveč je storjeno v prepričanju oz. dogovoru, da se pomočniku storitev z delovno pomočjo spet povrne. V vsakem takem primeru je kmet oz. vsak od njegovih svojcev tudi po zakonu proti nezgodam zavarovalniško zaščiten.

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE
ŽELI SVOJIM ČLANOM
IN VLAGATELJEM

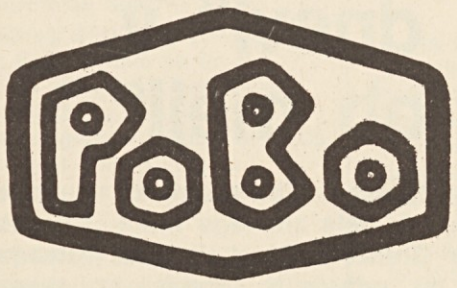

Posojilnica
Borovlje

Vesele velikonočne praznike želijo:

VSEM CENJENIM
ODJEMALCEM, PRIJATELJEM
IN SVOJIM USLUŽBENCEM

ŽELI
VESELO VELIKO NOČ

LESNO PODJETJE

Franc Gasser
BILČOVS — LUDMANNSDORF 28
telefon 0 42 28 - 21 05 16

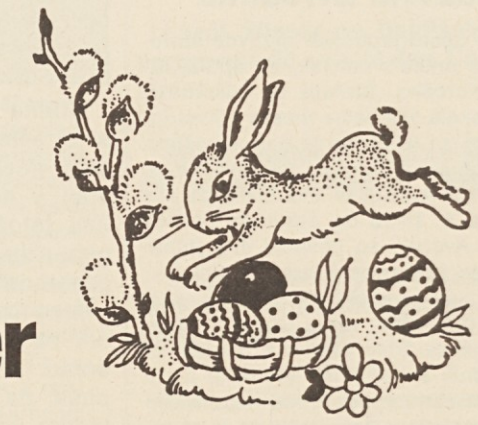

VSEM CENJENIM ODJEMALCEM,
GOSTOM IN ZNANCEM

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

Mihej
Antonič

hotel »ROŽANSKI DOM«
Reka pri Št. Jakobu v Rožu

VSEM SVOJIM ODJEMALCEM,
PRIJATELJEM IN ZNANCEM ŽELI
VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

Štefan
Gregorič

MALA VAS — GLOBASNICA

- Sanitarne in vodovodne naprave,
- centralne kurjave
- V zalogi in na izbiro imamo tudi ves potrebni material
- Najugodnejše in poceni vam izvrši domače podjetje!

62380 Slovenj
Gradec
Gosposvetska 4
tel.: 062/84571

s svojimi TOZD-i vam nudi
naslednje izdelke in storitve:

- SORTIMENTE GOZDNEGA LESA
- ŽAGAN LES IGLAVCEV
- IVERNE PLOŠČE
- OPLEMENITENE IVERNE PLOŠČE
- STENSKE OBLOGE
- STROPNE OBLOGE
- SUMO - suhomontažna vrata
- INTRO-okna
- IZOLIR-okna
- KLASIČNA vrata
- ROLETE za okna
- OMARICE za rolo
- OMARICE za platnene zavese
- TERMO-izolacijske šipe
- OBLAZINJENO POHIŠTVO
- TURISTIČNE STORITVE

KVALITETA, FUNKCIONALNOST IN LEP VIDEZ SO PREDNOSTI IZDELKOV LESNE.

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE
ŽELI VSEM SVOJIM ODJEMALCEM
IN PRIJATELJEM

KROJAŠTVO

WEISS

ŠT. JANŽ V ROŽU

CELOVEC
Spitalgasse 12

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE
ŽELIJO SVOJIM GOSTOM
TOSTRAN IN ONSTRAN KARAVANK

Malejevi

NASLEDNIKI

- RESTAVRACIJA
- TRGOVINA
- BENCINSKA ČRPALKA

ŠT. LENART — LJUBELJ

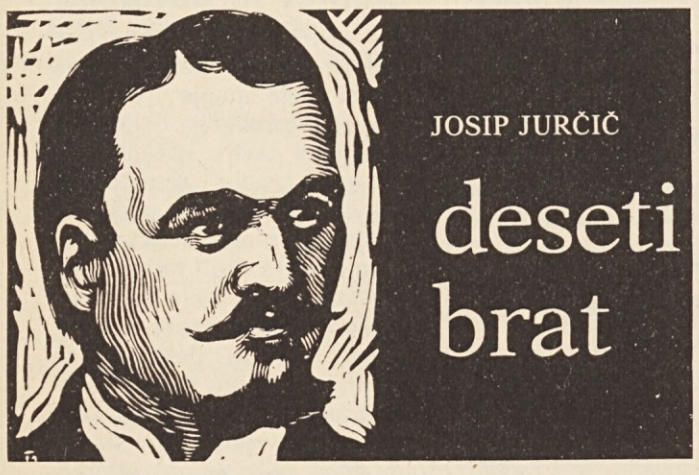

JOSIP JURČIČ

deseti brat

39.

„Če ti jaz morem kaj storiti, storim ti z veseljem. Vendar, če imaš kaj posebnega povedati, premisli, komu poveš. Jaz sem ti še skoro na pol tujec."

„To ni res! Ti si med dvema eden, ki ni verjel, da sem jaz to, kar sem bil na videz. Eden je vedel, ti si pa mislil. Rad bi šel s sveta, da bi to med vama ostalo. — Posezi tu v zglavje!"

Lovre poseže v zglavje in dobi nekaj v ruto zavitih listin. Martinek se stegne in jih vzame v roke, nekoliko razvije, oko se mu zasveti in poljubi jih: „Prijatelj, samo ena duša je bila na širokem svetu, ki je mene ljubila, kakor bolj ne more, in to je bila — moja mati. Ona je te črke pisala. Smrt imajo v sebi, zakaj nekega človeka pogubé. In vendar jih je pisala ljubezen, ljubezen do sina!"

Pri teh besedah desetega brata je Lovre videl, da se mu je solza utrnila z očesa.

„Ali tvoja mati še živi?" vpraša Martinek.

„Še," odgovori Lovre.

„Kaj pa oče?"

„Tudi oče še živé."

„Ali pa ti ljubiš tudi svojega očeta?" pravi deseti brat. „Da, gotovo ga ljubiš. Srečen človek si, zakaj nobena reč ne žge in ne peče bolj človeka, kakor če ima očeta in ga mora sovražiti."

„Martin, zelo si bolan, nikar zdravja še bolj ne kvari s tem, da si enake reči domišljaš," dejal je Lovre.

„Domišljaš? Vprašam te, prijatelj, ali si je treba domišljati, če je človek vse življenje take misli in skušnje imel. Ti boš dejal, da takega ni, pa pogledi ga, ki pred teboj leži, in videl boš takega človeka. — Zdi se mi, da sem ti več povedal, kakor sem bil namenjen. Tukaj vzemi to pisanje in nesi ga na Polesek. Tam poišči starega gospodarja in daj mu vse to. Reci mu, da sem ga pred svojo smrtjo prosil, naj mi odpusti. Tam gori bom ž njo vred — tako mu povedi — prosil Boga, da mu bo tudi on odpustil. Pa zarotim te na tvoje poštenje in na ljubezen do matere, katera te je rodila in te s trudom, skrbjo in potrpljivostjo odgojila, pomni, da ne pokažeš te reči živemu človeku razen njemu. Tudi sam je ne smeš pogledati."

Lovre je mislil že šop spraviti, ko se je Martinek še v drugo stegnil in rekel: „Daj, še enkrat naj edini žalostni spomin moje matere. Kadar sem imel tole v roki, spomnil sem se nje, kako je na smrtni postelji slovo od mene jemala z jokom in težkim srcem. Tačas sem zaprisegel, da se bom maščeval. Da se nisem, zahvaliti se imam samo njej, njenemu dobremu srcu. Deseti brat bi bil lahko premožen mož, ali zaradi nje ni mogel biti, ki je v revščini in nadlogi živela."

Vse, kar je Lovre danes slišal in videl, vse to se mu je tako čudno in posebno zdelo, da vsega ni mogel razmotati. Pač že prej ni veroval, da bi bil Martinek v istini deseti brat z vsemi lastnostmi, katere mu je kakor takemu ljudstvo prisojalo in katere si je sam tako dobro prisvajal. Ali zraven vsega tega ni nikdar mislil, da bi bil ta človek kaj več kakor bistroglav in lokav mož, ki je znal morda nekaj iz samopridnosti ali pa iz posebnega veselja vlastito in čudovito živeti ter radoverne ljudi varati. Dasi bi mu ta ali óni prigodek, kdajšnje Martinkovo govorjenje in vedenje bilo lahko misel zbudilo, katere se je ta dan prepričal, vendar ni prišel do tega, bodisi da mu ni bilo mar ali pa da je z lastnimi rečmi imel

od petka, 9. aprila 1982 do četrtka, 15. aprila 1982

AVSTRIJA TV LJUBLJANA

1

PETEK, 9. aprila 1982: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 Povsod je Oljska gora — 10.15 Neminljivo znamenje — 10.30 Mali Arhimed — 12.00 Fantazija — 13.00 Poročila — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Risanka — 17.30 Mat in Jenny — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Pan-optikum — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Tarabas — 22.10 Nočni studio — 23.20 Poročila.

SOBOTA, 10. aprila: 9.00 Poročila — 9.05 Velika noč na Tirolskem — 9.50 Marljiva Helena — 10.30 Alaska — 12.00 Nočni studio — 13.00 Poročila — 15.30 Brigita, sramuj se — 17.00 Od otrok za otroke — 17.30 Boomer — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Dvakrat sedem — 18.25 Heinz Conrads — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Circus Monte Carlo 1981 — 21.45 Freddy Quinn — 22.50 Šport — 23.10 Alice Cooper — 23.55 Poročila.

NEDELJA, 11. aprila: 11.00 Velikonočna maša — 12.00 Nagovor papeža Janeza Pavla II. — 14.45 Črni leopard — 16.15 Ena, dva ali tri — 17.00 Samo prijazno besedo — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Tarabas — 22.00 Julio Iglesias — 22.55 Poročila.

PONEDELJEK, 12. aprila: 10.30 Vojna gumbov — 14.30 Trije mušketiri — 16.30 Za razvedrilo — 18.00 Dežela in nebo — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Kristjan v času — 19.50 Šport — 20.15 Dunajska kri — 21.50 Šport — 22.05 Jezikovne meje — meje sveta — 23.10 Poročila.

TOREK, 13. aprila: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 All my sons — 9.45 Jeruzalem — 10.30 Nepoboljšljivi — 12.15 Klub seniorjev — 13.00 Poročila — 15.55 Maks ukrepa — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Oddaja z miško — 17.55 Za lahko noč — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Argumenti — 21.15 Videoteka — 22.40 Poročila.

SREDA, 14. aprila: 9.00 Poročila — 9.05 Oddaja z miško — 9.35 Francoščina — 10.05 Šolska TV — 10.35 Črni leopard — 12.00 Argumenti — 13.00 Poročila — 17.00 Trgovec Habewas — 17.30 Viki — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Policijska inšpekcija — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Svet cirkusa — 22.25 Poročila.

ČETRTEK, 15. aprila: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Šolska TV — 10.30 Svet cirkusa — 12.45 Možje brez živcev — 13.00 Poročila — 17.00 Am, dam, des — 17.30 Risanka — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Pogled v lonec — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Mladina v času Hitlerja — 21.15 Preroki? — 22.00 Večerni šport — 23.30 Poročila.

2

PETEK, 9. aprila: 17.30 Maša (ev.) — 18.25 Risanka — 18.30 Parsifal — 21.30 Pogovor z Wolfgangom Wagnerjem — 23.00 A acto da primavera — 0.25 Poročila.

SOBOTA, 10. aprila: 14.45 Koncert — 16.00 Iskanje smisla — 16.15 Mož v gorah — 17.00 Dvakrat sedem — 17.35 Prepoznate melodijo? — 18.25 Nogomet — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Ljudski odvetnik — 20.15 Mera za mero — 22.40 Vprašanje kristjana — 22.45 18 ur v večnost — 0.30 Poročila.

NEDELJA, 11. aprila: 14.45 Zapoj z nami — 15.15 Šok moderne — 16.00 Iskanje smisla — 16.15 Mož v gorah — 17.00 Himalaja — 17.45 Udeleženci song-contest 1982 — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Rdeča jajca — 20.15 Vigred na Dunaju — 21.45 Šport — 22.00 Nepoboljšljivi — 23.40 Poročila.

PONEDELJEK, 12. aprila: 14.45 Šok moderne — 15.30 La Silla — 16.15 Mož v gorah — 17.00 Iskanje smisla — 17.15 Udeleženci song-contest 1982 — 18.00 Janez XXIII. — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Zgodba ljubeče — 21.55 Kraj dejanja — 23.00 S tresajočo se roko — 23.45 Poročila.

TOREK, 13. aprila: 16.00 Iskanje smisla — 16.15 Mož v gorah — 17.00 Šok moderne — 17.45 Šolska TV — 18.00 Orientacija — 18.30 Lou Grant — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Glasba z Dunaja — 21.03 Dalas — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Club 2.

SREDA, 14. aprila: 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Lou Grant — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kulturni žurnal — 21.05 Prenovitev mesta — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Umetnine — 22.45 Ludwig Wittgenstein — 23.30 Poročila.

ČETRTEK, 15. aprila: 17.30 Šolska TV — 18.00 Na poti po Avstriji — 18.30 Lou Grant — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Velika zmaga — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Club 2.

1

NEDELJA, 11. aprila: 9.10 Poročila — 9.15 Živ žav — 10.10 Vroči veter — 11.10 TV kažipot — 11.30 Narodna glasba — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — 15.05 Pesem evrovizije — 15.40 Poročila — 15.45 Kino Roman — 17.25 625 — 17.55 Športna poročila — 18.10 Veselin Masleša — 19.10 Risanka — 19.22 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 20.00 Nepokorjeno mesto — 21.30 Športni pregled — 22.00 Poročila.

PONEDELJEK, 12. aprila: 8.45 TV v šoli — 10.00 Poročila — 10.05 TV v šoli — 17.10 Poročila — 17.15 Mesta: Dublin — 18.05 Slo in družbena samozaščita — 18.30 Obzornik — 18.45 Zdravo, mladi — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 20.00 Borba na tujih tleh — 21.00 Kulturne diagonale — 21.45 V znamenju.

TOREK, 13. aprila: 9.00 TV v šoli — 10.00 Poročila — 10.05 TV v šoli — 15.20 Šolska TV — 16.50 Poročila — 16.55 Slovenske ljudske pravljice — 17.10 Rožnati princ — 18.00 Pustolovščina — 18.30 Obzornik — 18.45 Mostovi-Hidak — 19.00 Knjiga — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 20.00 Skupno — 20.50 Alpska saga — 22.20 V znamenju.

SREDA, 14. aprila: 9.00 TV v šoli — 10.00 Poročila — 10.05 TV v šoli — 17.25 Poročila — 17.30 Ciciban — 17.45 Družina Smola — 18.15 Pozdravljena, Makedonija — 18.30 Obzornik — 18.45 MPF Celje — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 20.00 Kdo tam poje — 21.25 Miniature — 21.45 V znamenju.

ČETRTEK, 15. aprila: 9.55 IX. kongres ZK Slovenije — 15.40 Šolska TV — 17.10 Poročila — 17.15 Pedenjžep — 17.35 Mi smo mali muzikanti — 18.00 Mozaik kratkega filma — 18.30 Obzornik — 18.45 Na sedmi stezi — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 20.00 Mednarodna obzorja — 21.25 Poročilo z IX. kongresa ZK Slovenije — 21.55 V znamenje.

2

NEDELJA, 11. aprila: 15.45 Zgodba o Hellen Morganovi — 17.40 Nedeljsko popoldne — 18.55 Risanke — 19.30 TVD — 20.00 Zgodbe o Jazzu — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.00 Gledalci in TV — 21.35 Nana.

PONEDELJEK, 12. aprila: 16.55 Test — 17.10 TVD v madžarščini — 17.30 TVD — 17.45 „Baš Čelik" — 18.00 Slovenske ljudske pravljice — 18.15 Knjige in proizvodnja hrane — 18.45 Telesport — 19.30 TVD — 20.00 Znanost — 20.55 Zagrebška panorama — 21.15 Ponovitev zabavno glasbene oddaje — 22.05 Gibljive slike.

TOREK, 13. aprila: 17.10 TVD v madžarščini — 17.30 TVD — 17.45 Otroška oddaja — 18.15 Odprta knjiga — 18.45 Prijatelji glasbe — 19.30 TVD — 20.00 Narodna glasba — 20.45 Spomini — 21.30 Zagrebška panorama.

SREDA, 14. aprila: 16.15 Čas za pravljico — 16.45 PJ v košarki — 18.15 Pod zastavo — 18.45 Narodna glasba — 19.30 TVD — 20.00 Poklic — 20.45 Zagrebška panorama — 21.05 Gledališka predstava s festivala Mess-a.

ČETRTEK, 15. aprila: 15.25 Nogomet: Vardar : Dinamo — 17.15 Premor — 17.20 TVD — 17.45 Premor — 17.55 Helsinki: SP v Hokeju: Finska : Kanada — 20.00 Obarvana svetloba — 22.20 Poročila.

Zveza koroških partizanov vabi na svoje vsakoletno potovanje, letos na petdnevno potovanje skozi pet držav.

1. dan, 20. maja: Celovec — Trbiž — Tolmezzo — Ampezzo — Pieve di Cadore — Cortina — preko dolomitskih prelazov; Falzarego — Pordoi in Kararpass v Bozen. (Večerja, Prenočišče)

2. dan, 21. maja: (Zajtrk). Meran — Schlanders — Mals — Reschenpass — Nauders — Landeck — Arlbergpass ali Arlbergtunnel — Bludenz — Vaduz v Liechtensteinu — Zürich v Švici — Maria Einsiedeln. (Večerja, prenočišče)

3. dan, 22. maja: (Zajtrk). Ogled Züricha — Kloten — Schaffhausen — Rheinfälle — cvetlični raj na otoku Mainu — Konstanz — Bregenz. (Večerja, prenočišče)

4. dan, 23. maja: (Zajtrk). Kempten v Nemčiji — Füssen, do znanih bavarskih kraljevskih gradov — Starbergersee — Dachau, ogled muzeja in krematorija nekdanjega Kaceta. (Večerja, prenočišče)

5. dan, 24. maja: (Zajtrk). Ogled Münchena — Salzburg — Wolfgangsee — Bad Ischl — Bad Aussee — Bad Mitterndorf — Liezen — Trieben — Scheifling — Friesach — Celovec.

Celo potovanje z udobnim Sienčnikovim avtobusom, na bazi polpenziona, (prenočišče v dvoposteljnih sobah, (zajtrk in večerja) stane samo S 2400.—.

Vstop v avtobus je možen od Pliberka preko Celovca do Podkloštra.

Javite se pismeno na gornji naslov ali po telefonu. Telefonične prijave so možne tudi na sledeče celovške številke: dopoldne 72 4 35 popoldne 72 17 74.

RADIO CELOVEC
SLOVENSKE ODDAJE

Petek, 9. aprila:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Upanje za vsakega izmed nas.

Sobota, 10. aprila:

09.05—09.55 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Nedelja, 11. aprila:

07.05—07.35 Velika noč 1982 — govori škof dr. Egon Kapellari. Velikonočne pesmi.

Ponedeljek, 12. aprila:

07.05—07.35 Naj pesmica naša darilo vam bo.

Torek, 13. aprila:

09.30—10.00 Domača zabavna glasba.

14.10—15.00 Koroški obzornik — Mi smo pomlad — Otroci, poslušajte!

Sreda, 14. aprila:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Ljudske pesmi in viže — Cerkev in svet.

Četrtek, 15. aprila:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Mladinska oddaja.

preudarka dovolj. Nehoté mu je tedaj vstala človeštvu sploh znana slabost zvedavosti in, pozabivši, da je deseti brat bolan, dejal je: „Martinek, do danes te nisem poznal natanko. Iz tega pak, kar si zdaj govoril, posnamem, da si drugačno življenje preživel, kakor sem jaz mislil. Za vse to te ne vprašam, že veš, zakaj si reč zakrival. Samo to bi rad vedel, ali ti je resnica, kar si prej dejal, da bi namreč mene lahko sovražil zaradi mojega imena in rodu."

„Ti si Kvas," odgovori Martinek, „Kvas se pa lahko spremeni v besedo Kaves. Ti si iz kraja doma, kjer je neki Kaves doma."

„Na imenu in domu pač ni nič, Martinek!"

„Vem, da ne, prijatelj, vem, da ne; če je človek pošten in dober, ostane pošten in časti vreden, naj ima kazno ali nekazno ime. Po imenu in po licu jaz ne sodim ljudi. Pa to pravijo ljudje, da na lesniki jabolko ne zraste."

„Potemtakem ti je kdo iz moje rodovine kaj žalega storil?"

„Meni ne, meni ne!" odgovori deset brat ter naenkrat nekaj bolj resen postane. Lovre je mislil, da mu njegovo vprašanje ni ljubo, zato je obmolknil. Ko tudi Martinek nekaj trenutkov ne reče nobene besede, vstane Kvas in pravi: „To pisanje bom že izročil, kakor želiš, ne skrbi. Sicer pa bo prišel zdravnik k tebi, če dovoliš ali ne dovoliš."

Martin je medtem v okajeni leseni strop gledal in ni poslušal, kaj pravi Lovre. Šele ko je ta mislil oditi, poklical ga je nazaj in dejal: „Usedi se na panj nazaj!"

Lovre se je domisli, da ne utegne muditi se, da ga bodo v gradu pogrešali, vendar se ni mogel izgovarjati. Nekaj mu je dejalo, naj ostane in ustreže možu, kateri je imel pač nekaj zanimivosti zanj, dasi do današnjega dne ne več kot toliko, kakor mika vsak original mislečega človeka, ki hoče poznavati čudno kodrčijo tega sveta, v katerem je on sam en del, čeravno neznanljivo v manjši, kakor si v svojem egoizmu včasih domišlja.

„Od kod si doma in kaj je tvoj oče, to sem vedel popred, preden sem te videl," dejal je Martinek. „Zdaj te pa vprašam, ali ne moreš vedeti, če je kdo iz tvoje sorodovine kdaj šolal se."

„Pač!" dejal je Lovre. In kakor bi mu nekaj na um padlo, pogleda desetemu bratu v obraz. Pa dasi je bil poslednji postaren na videz in nagrban, toliko let, kakor bi jih bilo za potrdilo njegove hitre misli treba, ni mogel Martinek prisoditi.

„Koliko je že tega in kdo je bil to?" vpraša Martinek. „Jaz sem vedel, da se ne motim."

„To je kakih štirideset ali še več let, kar se ne vé zanj. Mislimo, da je umrl. Mojega očeta brat je bil."

Ko je Martinek to slišal, uprl se je z levo roko v zglavje, na pol usedel se in s čudnim, strmečim glasom dejal: „On je tvoj stric!"

Koj po teh besedah pa se zgrudi na posteljo nazaj. Iz tega, kako je usta razvlekel in oči zatisnil, videlo se je, da ga je rana hudo zabolela, ko je nanagloma sklonil se pokonci.

„Da, res je, lahko je tako," govoril je potlej Martinek kakor sam s seboj. „Mislil sem za gotovo, da je kaj takega. Da bi bilo pa tako, stric, stric — tega nisem vedel. Da, v enem pismu sem našel Kvas, drugod je Kaves. Ali pa veš, da ni še kdo drug tvojih prednikov šel od doma?"

„Nobeden. Tudi za tega so doma pozabili. Le dvakrat sem slišal o njem praviti. Sicer so bili vsi kmetje. Moj oče je bil osem let star, ko je šel óni od doma. Potem se ni več oglasil. Pa kakor vidim, ti nekaj več veš o njem."

„Vem, vem, še preveč vem!" pravi Martin nekako zamolklo. „Ker te zdaj še bolj poznam, moram ti zgodbo povedati, katere nisem drugemu ko sam sebi še nikoli pravil, da boš tudi ti vedel, kdo sem jaz."

Ker je povest Martinkova precejšnjo dolga, stavimo jo blagoslovljenemu bralcu v naslednji odstavek.

(Dalje prihodnjič)

Odlični skakalec Hans Wallner:

„Ne bi bili uspešni, če ne bi bilo ŠD Zahomc“

Letošnje svetovno prvenstvo smučarskih skakalcev je končano. Avstrijska reprezentanca se je odrezala odlično, tako, kot smo bili to navajeni že doslej. Enega izmed odličnih avstrijskih skakalcev smo te dni obiskali in se z njim pogovorili. Doma, na Bistrici na Zili, se je kratko časa odpočil od tekmovanj za svetovno prvenstvo — Hans Wallner. Že nekaj let šteje med najboljše avstrijske skakalce in čeprav je danes star že 29 let, se še nikakor ne počuti prestarega in še danes je v ta očarljivi šport zaljubljen, kot je bil zaljubljen tedaj, ko je prvič letel po zraku. Hans Wallner, ki je poročen in ima štiriletnega sina, pa se nikakor noče izseliti iz svoje domače vasice. Ostati hoče tam, kjer se je rodil. Še leto ali dve hoče biti aktiven športnik, nato pa se bo posvetil mladini, naraščaju.

Naš športni reporter J. Perč v pogovoru s skakalcem

Wallner se je, kot je dejal v pogovoru, v otroških letih raje smučal. Vsak dan po pouku se je srečaval s prijatelji, že tedaj mu je bil šport najmanj tako važen, kot šola. Dvakrat si je zlomil, ko se je spuščal po smučišču, nogo. Starši so zaradi tega bili v skrbeh in so le neradi videli, da se je sin Hansi smučal. Toda tudi starši fantu niso mogli preprečiti smučanja. Skrivaje jo je popihal od doma na bližnje smučišče. Nekega dne pa ga je prijatelj, ki se je pozneje smrtno ponesrečil, povabil, da si ogleda zahomške skakalce. In mladi Wallner se je takoj navdušil in se kmalu že sam spustil po skakalnici. Tedaj je bil star že 11 let, drugi so začeli s skakanjem s smučmi že z osmimi, devetimi leti. Kmalu je Wallner žel prve uspehe in sklenil je, da se od tega športa ne bo ločil več. Toda prišel je čas, ko se je moral mladi Hansi odločiti za poklic. Zaključil je namreč 9-letno ljudsko šolo. Glavne šole ni obiskoval, ker so mu starši svetovali, da se raje pripravi za življenje. Tako je šestnajstletni Wallner začel premišljevati, kateri poklic bi ga najbolj veselil — vrhu tega pa je hotel imeti tudi dovolj prostega časa za skakalnico. Rad bi se bil izučil za slaščičarja. Njegova teta je imela slaščičarno, zato je bilo sprva zanj in za starše vse jasno. Toda teta mu ni mogla nuditi tistega, česar si je mladenič najbolj želel: prostega časa za svojega konjička. Hansi Wallner je obupaval in zdelo se je, da se bo moral ločiti od skakalnice in se posvetiti šolanju.

Nekega dne je nek klepar slučajno popravljal žlebe na Wallnerjevi hiši. Ko je bilo delo postorjeno, pa je klepar v pogovoru vprašal očeta, kaj, da njegov sin počenja in kje, da je v službi. Oče mu je začel pripovedovati o željah sina Hansija in tudi omenil, da je mladenič strasten športnik-skakalec.

Takoj je klepar sinu ponudil vajeniško mesto in obljubil, da mu bo pozimi dovolj časa na razpolago. Takoj se je Hansi Wallner odločil, da postane klepar. Raje bi izbral drugi poklic, toda, ko je slišal, da lahko ostane in vadi v zahomškem športnem društvu, je brž pozabil poklic slaščičarja. Tako se je Wallner lahko posvetil temu, kar ga je najbolj veselilo.

V pogovoru je dejal, da je mnogo odličnih skakalcev, ki so bili člani Športnega društva Zahomc, moralo zaradi poklicnih obveznosti opustiti svoje športno udejstvovanje. Morali so pokopati vse upe in sanje ter se posvetiti šoli. Wallner se spominja, da je ostal v društvu tudi Millonig, ki je bil kmet. Karl Schnabl je bil v prvem vajeniškem letu — ko je v Zahomec prišel znani trener avstrijske reprezentance skakalcev in mlade fante z Zile povabil, da se vpišejo na gimnazijo za smučarje, v Stams. Schnabl se je takoj odločil za gimnazijo, Wallner pa je ravno v tem času bil v tretjem letu vajeniške dobe. Na eni strani strah pred šolo in učenjem, na drugi strani pa je imel poklic skorajda v žepu.

Odločil se je, da ostane doma. Danes je Wallner nastavljen pri deželni bolnici v Beljaku in ni mu žal, da se je izučil za kleparja. „Tedaj pa se mi ni niti sanjalo, da bom dosegel kot športnik tako velik uspeh in da bom nekoč v avstrijski eliti. Ako bi to vedel že tedaj, bi se prav gotovo odločil za Stams.“

Wallner je ostal torej na Bistrici, v športnem društvu Zahomc pa je našel ljudi, ki so mu pripravili pot do uspeha, ki ga nima vsak. Še danes, ko je minulo že skoro dvajset let, se rad spominja na ljudi, ki so skrbeli zanj in mu nudili svojo pomoč. **„Nikoli bi ne dosegel tega, kar sem, če ne bi bilo trenerja Wiegeleja. Predvsem dr. Wiegele in njegova žena sta „odgovorna za mojo kariero. In mislim, da se morajo vsi moji kolegi iz Zahomca prav tako zahvaliti za požrtvovalno delo dr. Wiegeleju. Mi vsi skupaj bi bili le ‚neki skakalci na Zili‘, če ne bi bilo športnega društva Zahomc.“**

Veliko odličnih skakalcev, ki so bili vključeni v ŠD Zahomc, se je kasneje porazgubilo po drugih klubih. Tako je npr. Schnabl „presedlal“ v Vrbo. Povpraševali smo Wallnerja, kaj misli o teh odločitvah in kje so vzroki, da so gotovi skakalci zapustili Zahomc.

„V prvi vrsti je treba upoštevati, da je večina skakalcev bila pri carini. Le-ti so se morali kasneje vključiti v športno društvo carinikov. Razlog, zakaj je Schnabl izstopil iz ŠD Zahomc, pa je zame razmeroma preprost: sedanje društvo Vrba mu nudi pač finančno to, kar v Zahomcu ni bilo in ni v navadi. Jaz osebno pač nisem in ne bom zapustil kluba, iz katerega sem vzrasel; kluba, ki je bil odskočna deska za moj uspeh.“

Vsak, ki se zanima za šport ve, da so skakalci večino časa v tujini. Žene in otroci pa so doma in po televizijskih sprejemnikih zasledujejo tekmovanja svojih mož in očetov. Družina nad tem prav gotovo trpi, saj je skupnosti zlasti v zimskih mesecih le malo. Wallner o svoji ženi in otroku: „Moja žena je že tedaj, ko sva se vzela, vedela, da imam prijateljico, od katere se bom le težko ločil. Ta prijateljica je skakalnica. Žena se je navadila na to in družinsko življenje je kljub moji odsotnosti dobro. Sam sem najraje doma, zato se v času, ko ni tekmovanj, ves predam družini, ki mi je v prostem času edina in najvažnejša stvar.“

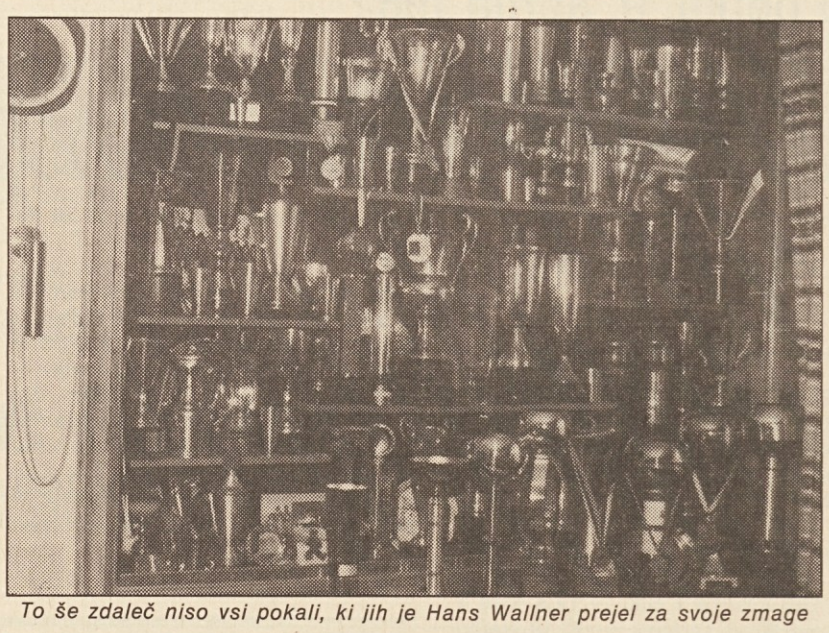

To še zdaleč niso vsi pokali, ki jih je Hans Wallner prejel za svoje zmage

Prav gotovo zanimiva je tudi Wallnerjeva izjava, da ga smučarski skoki ne veselijo zaradi tega, da lahko žeje uspeh. Ne — edino kar ga veseli in ga navdaja, je „čudoviti občutek, ko človek plava po zraku“. Seveda pa se ob vsem tem stavi tudi vprašanje, kolikšen je zaslužek skakalca v državni reprezentanci. Wallner je zamahal z roko in dejal: „Če bi skakal zaradi denarja, potem je boljše, da preneham danes namesto jutri. Avstrijska smučarska zveza nas podpre mesečno z 3000.— šil. To vsoto prejmemo devetkrat na leto. Vrhu tega dobivamo nekaj denarja, če imamo odlične uvrstitve.“

Vprašali smo ga tudi, kaj namerava storiti potem, ko se bo poslovil kot aktivni športnik. „Na vsak način hočem ostati povezan s tem športom, v katerega sem zateleban že dvajset let. Veselile bi me športne reportaže za časopis, za radio. To da mislim, da bi bilo zame precej težko, saj nimam potrebne šolske izobrazbe. **Gotovo pa se bom potegoval za mesto trenerja in seveda bi mi bilo tu v domačem kraju najljubše. Hočem dati mladini, naraščaju to, kar sem sam prejel od nepozabnega dr. Wiegeleja.** Na noben način pa se ne bom lotil dela, kot se ga je lotil moj nekdanji kolega, Willi Pürstl. Prevzel je tam nekje v Španiji državno skakalno reprezentanco. Gotovo mu je v začetku lahko, saj se smučarski skoki v Španiji šele prebujajo. In člani španske državne reprezentance še nimajo nobene rutine. Takega dela bi se jaz nikoli ne lotil. Saj je prehod od aktivnega športa do trenerja precej težak in zahteven. Osebno se bom lotil dela z mladino, kaj pa bo potem, pa bomo še videli.“

Ob koncu pogovora pa je Wallner nagovoril vso mladino in jo pozval, da se športno čim bolj udejstvuje in da s tem skrbi za nego telesa in duha. „Nobeden naj se ne ukvarja s športom zaradi tega, da bi finančno čim več dosegel. Sam svojih otrok nikoli ne bom silil, da bi se morali ukvarjati s tem ali drugim športom. Vzgojil pa jih bom tako, da bodo spoznali šport in važnost telesne vzgoje.“

Prav lepe pozdrave vsem bralkam in bralcem Našega tednika

Hans Wallner

Mostič — SAK 2:1 (2:1)

Žoga ni hotela v črno . . .

Minuli konec tedna se je nadaljevalo nogometno prvenstvo. Slovenski atletski klub je prvo tekmo vigrednega kola končal z neodločenim rezultatom 2:2. Nogometaši SAK-a so vodili na domačem igrišču že 2:0, toda celovški nogometni klub ASV je izenačil in tako je SAK odnesel s prve tekme le eno točko.

Minulo soboto pa je slovenska enajsterica morala v goste v Mostič. Tamkajšnje moštvo šteje med najboljše v vzhodni podligi. Mostič se prav tako kot Breže, Dobrla vas in SAK bori za vrh lestvice. Znano je tudi, da je sobotni SAK-ov nasprotnik na domačem igrišču izredno dober.

Za Slovenski atletski klub je bila sobotna tekma vsekakor preizkušnja in kontrola, kakšne so bile letošnje priprave in kakšen je rezultat teh priprav. Še preden so vsi gledalci zapopadli, da se je tekma pričela, že so domačini vodili z 1:0. Nasprotnik je iz prostega strela zadel zid SAK-a, odtod se je žoga odbila in presenetila vratarja Ahlina. Slovensko moštvo je bilo znatno zmedeno in začudeno, ko je Mostič že v 16. minuti drugič zatresel mrežo Ahlinovih vrat. Tokrat je strelec gola stal pred SAK-ovim vratarjem sam in ni mu bilo težko ukaniti vratarja.

Torej so domačini vodili že po kratkem času 2:0. Slovenska enajsterica se je kmalu otresla hladne prhe in odslej igrala odlično. Nasprotnik je pešal, SAK pa je vedno bolj pritiskal, odlične akcije napadalcev SAK-a so nasprotni igralci mogli prekinjati le z nelepimi in nešportnimi prekrški. Toda kljub temu se slovenska enajsterica ni pustila ustrahovati. Po krasni soloakciji najboljšega SAK-ovega napadalca Stankota Gregoriča, je Gusti Zablatnik še pred polčasom rezultat skrajšal na 2:1. Še preden je sodnik „odpiskal“ prvo polovico srečanja, je moral Hobel nadomestiti Luschniga, ki se je bil poškodoval.

Drugi polčas je bil sličen prvemu. V prvih minutah so imeli domačini nekaj lepih priložnosti, toda SAK-ova obramba je tokrat bila skoraj nepremagljiva. Spet je prevzela iniciativo slovenska enajsterica in spet je nasprotnik mogel ustaviti SAK-ove napadalce le s prekrški, ki so se v drugem polčasu ponavljali kar na tekočem traku. Iz igre je moral Miha Kreutz, ki si je poškodoval nogo, namesto njega je vstopil v igro Marko Sommeregger. Igra je postala trda, bila je deloma nešportna, toda sodnik je začel ukrepati šele, ko je bilo že skoraj prepozno.

Toda kljub tem okoliščinam je SAK-u uspelo ujeti nasprotnika v zanko, vsi nasprotni igralci so bili v zadnjih 15 minutah v svoji polovici in se z vsemi načini borili proti napadalcem SAK-a. Bilo je le vprašanje časa, kdaj bodo SAK-ovci izenačili. Toda žoga ni in ni hotela v črno. Nasprotnik je zadnje minute srečanja z veliko sreče le še prestal brez nadaljnjega zadetka in tekma se je končala 2:1 za domačine, ki se nikakor, zlasti proti koncu tekme niso obnašali kot športniki. K temu pa je svoje prispeval tudi mladi in neizkušeni sodnik.

Po tem nesrečnem porazu SAK zaseda 5. mesto na lestvici. Za veliko noč pa SAK vabi vse navijače na prvenstveno tekmo ob Košatovi cesti, kjer se bodo slovenski nogometaši pomerili s celovškim klubom KAC.

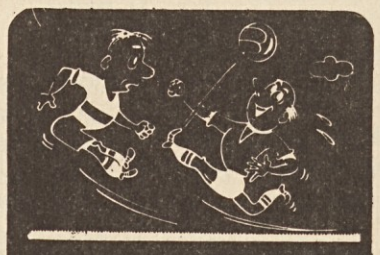

Tekme SAK na Košatovem igrišču

v nedeljo, 11. aprila 1982
ob 8.15
SAK 23 — KAC 23
in ob 10. uri
SAK I — KAC I

Šmihel — Grabštanj 1:1

Prvič v pomladanski sezoni je ASKÖ Šmihel igral pred domačimi gledalci (400). Po nervoznem začetku so domačini kmalu dobili premoč in tako jim je tudi uspel hiter gol (10. min). Dal ga je po zelo lepi akciji Dietmar Ramusch. V 44. minuti pa je domačine prvič obšla groza. Igralec Kanz iz Grabštanja je zadel „samo“ prečko. V drugi polovici so gostje zmeraj bolj pritiskali in prišli tako do zasluženega gola. Konec koncev pa se morata obe moštvi s tem rezultatom zadovoljiti.

J. B.

Milka Hartman:

Oče umira . . .

Prejela sem brzojav: „Oče umira, pridi takoj!“ Pod menoj so se tla zamajala. Bilo mi je tako kot takrat, ko sem prejela pošto, da so našo družino oziroma naše ljudi izselili.

Oče umira! Najprvo sem se poslužila stola, da bi zbrala misli, ki so zmedeno begale v megleni nerazsodnosti. V velikem razburjenju nisem vedela, kaj mi je storiti, česa naj se lotim, kje naj končam, kaj naj storim sedaj ob tej strašni novici.

Zadnja pošta je prinesla tolažilno sporočilo, da se je hudo bolnemu očetu zboljšalo. Prehladil se je bil, ko je iz taborišča nosil hrano delavcem-izseljencem na hrib v kamnolom. Dan na dan je nosil hrano tja gor. Prepoten je dospel na vrh. Tam pa ga je zajel veter na hribih ravninske Nemčije. Ta veter je spodjedal zdravje slabo hranjenemu, prej krepkemu kmetu in vnetje rebrne mrene ga je spravilo v posteljo, nato pa v bolnico.

Oče umira . . . ! Čudna praznina je zazijala v poznojesenski dan. Listje je tožno odmiralo od vej ter mrtvo padalo v ozeblo travo. „Umira, umira,“ je šumelo, ko je krenil nemirno truden moj korak z gore v dolino, na železniško postajo v K., da dobim v Celovcu vlak na Solnograd in dalje na Bavarsko, v Eichstätt, tam umira oče . . . Moj Bog, ali bom dosegla še živega?

Grede sem pri znancih napolnila svoj kovček z jestvinami, največ z jabolki, za lačne svojce v taborišču. Potem pa se je začela monotona pesem kolesja, ki je peljalo mene in potnike v žalostno smer. Družba v vlaku je bila kaj pisana. Civilno ljudstvo in vojaki so se v njem križali in mešali. Vsak obraz je po svoje izražal notranje razpoloženje. Esesovec se je nesramno zabaval z mladim dekletom. Drugi so peli: „Wir werden weitermarschieren . . . “ Mlada gospa z dečkom in deklico se je obilno zalagala s salamo, sirom in maslom. Saj se je v „tretjem rajhu“ nekaterim ljudem kljub splošnemu pomanjkanju prav dobro godilo. Star, onemogel mož je na hodniku pri oknu slonel in iskal podpore. Imenitna gospa pa se je z vso svojo težo usedla na moj borni, šibki kovček, ki je stal na hodniku. Groza me je obšla ob misli, da bo pod njo vzelo konec vse, kar je dobrega in bornega v njem. Pa gospa se je z vso mirnostjo odpočivala na njem. Potniki so vstopali in izstopali, vsem se je mudilo. Vse se je gnetlo, vse je hitelo, hitelo, kakor da se mudi, kakor da ugaša zadnji dan na tej zemlji. Kolesje nas je peljalo skozi pusti jesenski dan, večer in noč. V Monakovem smo se ustavili, izstopili, da vsak najde vlak v zaželeno smer.

Strahotna je noč v tujini. Množica tujih potnikov te neusmiljeno melje, požira, srce se stiska, išče izhoda iz tega živega kolesja, ki pa je kot mrtev mrzel mlinski kamen. Vendar se moraš vdati bridkim občutkom osamelosti in se prebiti skozi val mrzlih tujcev, izpod težkega mlinskega kamna, da dosežeš, kar doseči moraš.

Iskala sem železniški tir za vlak proti Ingolstattu. Na veliki postaji velemesta se človek iz male koroške vasi težko znajde. Saj nismo bili vajeni potovanj, kot je bilo to v veliko Nemčijo, pa še v vojnem vrvežu. Pogostnih zračnih napadov tiste dni na srečo ni bilo.

Ko sem po dolgem iskanju našla zaželeni tir, sem zvedela, da bo vlak odpeljal šele v jutranjih urah proti Eichstättu. Treba je bilo torej zopet nazaj in poiskati čakalnico. Iznova me je zajel val potnikov. Utrujena od naporne vožnje in prenašanja prtljage ter zbeganega od skrbi se spotaknem in kovček mi zleti iz rok po tleh. Takrat pa začujem domačo besedo: „Preklemanski korp!“ Na mojem kovčku se je spotaknila rojakinja iz Zile, ki je tudi šla v Eichstätt svojce obiskat. Bila mi je kot od neba poslana „Cirenejka“. In tako sva laže nosili vsaka svoje breme.

Čakalnica je bila natrpana čakajočih potnikov. Zasedli smo prostore, pa jih čez nekaj časa odstopili drugim, ki so utrujeni stojé šteli nočne ure. Ko sem spet omagala, sem si poiskala prazen prostor v kotu čakalnice ter se udobno naslonila, da se bolje odpočijem.

Vstopili so trije rejeni esesovci, da napravijo kontrolo. Vsa njim lastna brutalnost in prevzetnost je pri preiskavi bruhala na dan. Nekega mladega moža — sodila sem, da je Poljak — so zaradi siromašne obleke in tujega jim jezika sramotili.

Že je mož v uniformi z znamenjem mrtvaške glave zagrmel tudi nad mano: „Stehen Sie auf!“

„Es ist mir nicht wohl,“ sem se oprostila.

„Dann gehen Sie ins Spital!“ je zarobantil. Ni pa vprašal, kam se peljem: in to je bilo dobro zame.

Ko so te uniforme odšle, so se potniki očividno sprostili. Vse je svobodneje zadihalo.

Z jutranjimi vlaki smo se odpeljali na vse strani; midve z Zilanko proti Eichstättu, kamor sva dospeli zvečer. Na postaji je že čakal brat z žalostjo na obrazu. S strahom sem vprašala po očetu.

„Sinoči je preminil,“ je bil njegov odgovor.

V taborišču je po stopnicah prišepala z ranami na nogah mati in me z glasnim jokom objela:

„Očeta nimamo več!“ Bilo je nadvse žalostno svidenje.

S stopnic pa je nekdo zarjul: „Was ist das für ein Lärm? Wir befehlen Ruhe!“

Drugi dan se je pripeljal še bratvojak. Skupaj smo se podali na pokopališče v mrtvašnico. Tam med zelenjem je ležal blagi oče in njegove mrtve oči so kot žive začudeno gledale, kakor bi vpraševale:

„Zakaj ležim v tem tujem, mrzlem kraju in zakaj jočete, saj je moji duši v odrešenju tako dobro . . .“

Brat-vojak je ihtel kot otrok: „Ah, oče, zakaj ti nisem mogel pomagati?!“

Ah da, nismo mu mogli pomagati, dragemu očetu. Ne takrat, ko se je ihteč poslavljal od osirotelega zidovja domačije, od živadi, drevja in polja: ko je ob zadnjem pogledu na dom segel sosedom v roko ter preroško dejal: „Ne bomo se več videli!“

Nismo mu mogli pomagati v mukah domotožja in hrepenenja po domačem polju. Kako poln skrivnostne bridkosti je bil njegov pogled, kadar sem ga obiskala: izražal je več ko žalost, več ko trpljenje, v njem je bila bolečina brez mejá.

Nismo mu mogli pomagati, ko je v bolnici zadnjič potožil, kako čaka odrešenja že teden dni brez hrane, ker se zaradi oslabelosti sam ni mogel hraniti, taboriščniki pa so takrat dobili prepoved obiskovati svojce v bolnici. Še je s pojemajočim glasom potožil, da so ga pri zadnji operaciji gnojnega vnetja rebrne mrene pustili ležati razkritega. Tako ga je vnovič prijela mrzlica in srce je odpovedalo. Ali je bil to slučaj ali namera? . . .

Tako je oče izdihnil v tujini brez naše pomoči. A zagotovilo imamo, da mu je stal ob strani Gospodar življenja in smrti. In z živo besedo imamo zapisano njegovo oporoko:

„Odpustil sem sovražnikom, tudi vi jim odpustite!“

Očetov grob v tujini je zaznamoval lesen križ z napisom. Preko njega je šlo že skoro dvajset let. Na istem pokopališču počiva več naših izseljenih trpinov. Plemeniti grobar eichstättski je lepo skrbel za te grobove. Pred desetimi leti sem našla očetovega v pisanem cvetju. Uime pa so že razklale leseno tablico z napisom.

*

Po žalostnem slovesu iz Nemčije je tedaj zopet zaropotalo kolesje. Vračala sem se v kraj, kjer sem po milosti gestapa smela preživljati vojne čase v gorovju, v strahu in skrbi za druge v taborišču, kajti prijatelj je iz zanesljivih virov izvedel in mi sporočil tole:

„Vse moči in možnosti zastavi, da rešiš svojce iz taborišča, kajti ogromno dinamita je pripravljenega, da poruši mesto Eichstätt s številnimi taborišči ujetnikov in izseljencev.“

Ko me je vlak peljal od očetovega groba mimo Dachaua, kjer je brat preživljal leta strahu in groze in je toliko naših bratov trpelo, umiralo in umrlo, se mi je v srcu zbudila nova, močna vera v zmago nad krivico in nasiljem. Saj je kri naših žrtev vpila v nebo po pomoč in odrešenje.

Očetu v spomin pa sem zapela pesem:

Očka dragi, mirno spite
v daljnem grobu, v tujih tleh!
Večne luči se naužijte
po izgnanstvu težkih dneh!

Milka Hartman:

Velika sobota — krstnica

Vse je tiho.
Vse roké se pridno gibljejo.
Tam na vrbi ob potoku
v soncu mačice se zibljejo.
Putka kokodajsa,
v gnezdo nese rdeča jajca.

Iskra tleče gobe, vžgala
je na njivi kres.
Mamka dala
je v ognjišče žegnan les.

V dima grivah
tam na njivah
in iz dimnikov na vasi
praznično diši.
Gnjat iz lonca —
(kuha jo Polonca)
in pogača iz peči
sta znanilki,
da bo slavnosten obed
velike noči.

Je v košari pisank
petdeset,
a v omari
nove rutice iz žide
kmečki je ponos deklet.

So nabasani topiči,
v jutru bodo jih fantiči
Kristusu v pozdrav nažgali,
alelujo praznovali,
ko bo z groba vstal!

*

V rodno vas je lastovica
že s pozdravom priletela,
z njo sinička zažgolela.
Zdaj hitita
križata smeri.

Vsaka smer v skrivnost zavita,
je, ko jutro krstnice molči.
V cerkvi prazen križ stoji,
križani pa v grobu spi.

Vsi v pričakovanju
gledajo v nebo;
vreme vsak presodi
kam meglica hodi . . . ?

Vreme, pridno bodi!
Veter, ti prepodi
megle sive,
da lahko pojdejo s procesijo
skozi polja, njive . . .

Ko večer se v noč zavije,
polna luna žarke zlije
vernikom na trdo pot.

Aleluja, aleluja . . .
vstal bo, vstal — Gospod!

Pogreb Butejevega očeta iz Apač

14. aprila 1942 je devet članov Kavhodružine nastopilo pot v pregnanstvo:

„Die wareneinmal und werden ie mehr“

Ena od družin, ki so bile izseljene, je bila tudi Kavhova iz Vincelne (Encelne) vasi. Kavhova družina je bila daleč naokoli znana kot zavedna, saj je oče, Janko Urank, bil od leta 1928 pa do nastopa Dollfussovega režima slovenski župan v Galiciji. Nemčurjem, ilegalnim nacistom in domačim nacističnim kolaboraterjem je bila družina vseskozi naprej hud trn v peti.

Sedanji Kavhov gospodar, Jože Urank, med drugim tudi odbornik EL v Galiciji, je v razgovoru z Našim tednikom nanizal svoje spomine na pregnanstvo in izseljeništvo, posegel pa je tudi tja v čas nacističnega prevzema oblasti.

Ko je nacistična Nemčija uničila marca 1938 Avstrijo, je bil star 11 let. Povedal je, da je leta 1934, ko je Dollfussov režim pometel demokratično ureditev države na smetišče, moral njegov oče oddati županstvo in je oblast za župana postavila Špeha iz Klanč. Kavhov oče je postal občinski odbornik.

Prišla bo huda stvar

Ko je prišel Hitler, so, kot povsod drugje, tudi v gališki občini priplavali na površje in k oblasti nemčurji, ilegalni nacisti in pa nacistični kolaboraterji. Smrt škocijanskega župnika Vinka Poljanca 25. avgusta 1938 je kot zlo znamenje metala svoje sence v prihodnost. Domači nacistični veljaki so kaj kmalu bili seznanjeni z namenom pregnanstva in izseljevanja koroških Slovencev. Neki član partije, ki je že umrl, je po vojni dejal Kavhovim, da ne more razumeti svoje zaslepljenosti, čemu je glasoval za izseljevanje svojih sosedov. Nekaj mesecev pred izseljevanjem je Kavhova mati tedanjega bauernfirerja M. (ime je uredništvu znano, vendar ga nočemo imenovati), če bi smela predelati črno kuhinjo. Pa ji je takole rekel: **„Oh, Kavhinja, ne delaj kaj takega, bo tako huda stvar prišla, da se nič ne splača“.** Kavhov oče, bivši župan, je bil zelo v skrbeh za svojo družino, ker je vedel, da ga bodo zaprli. Zato je predal posestvo svoji ženi Amaliji Urank. Zato je na „enteignungsbescheidu“, ki ga je leta 1943 dobila Kavhova družina v taborišče Hesselberg, ona imenovana kot posestnica.

Leta 1941, na Veliko noč, je nacistična Nemčija napadla kraljevino Jugoslavijo. Na Koroškem je oblast zaprla skoraj vse slovenske duhovnike, za praznike ni bilo bogoslužja in tudi streljanje je bilo prepovedano. Na slovenske fare so prišli nemški duhovniki in cerkev, prej steber narodne omike in zavesti, je postala ponemčevalno orodje.

Februarja 1942 so po vseh cerkvah pobrali zvonove, ker so jih rabili za kanone. Gališka cerkev je imela tako velik zvon, da so ga morali vreči s stolpa. Razletel se je na kosce in te so domačini pobirali in jih za spomin nosili domov. Župan je zato dal razbobnati, da bo vsak ustreljen, pri katerem bodo našli koščke od zvona.

Vigred leta 1942 je bila zelo prigodna. Pri Kavhu so okoli Velike noči imeli že vso žito — oves pa ječmen vsejano, repico pa nasajeno. V hlevu je bilo več kot štirinajst repov, redili pa so veliko svinj. 14. april, torek po Mali veliki noči oz. Beli nedelji, je bil lep dan in Jožef Urank je zgodaj šel s konjem pomagat k Sevčnikovim sorodnikom v sosednje Dolinčiče. Nenadoma se pripelje za njim na polje s kolesom stražnik Francozov — francoske vojne ujetnike so imeli kot hlapce pri Mrliču na vasi in v Klančah. Stražar, neki Dunajčan, mu pravi, da naj se s kolesom takoj pelje domov, konja pa pusti kar na njivi. Več mu ni hotel povedati. Kavh je vzel kolo in se hitro odpeljal domov, ker je menil, da je mati zbolela, ki je tedaj nekaj bolehala. Ko pa se pelje mimo Podkisel (ledinsko ime nekdanjega vinograda pri Vincelni vasi), zagleda, da okoli domačije hodi policija. Sestra Mojcej mu je pritekla vsa objokana naproti in jo je pobaral, kaj da vse to pomeni. Odgovori mu: „Naprej moramo, pojdi in nekaj vzemi, mi že čakamo tebe.“ Kavh tega ni mogel verjeti in ko se je pripeljal na dvorišče, je družina vsa objokana zapuščala hišo, policija je stala pri vratih in jih suvala ven. Kavh je kljub temu tekel v hišo in iz kašče vzel tri hlebe kruha, ki so jih nesli s seboj. V delavni obleki je moral zapustiti domačijo, niti preobleči se ni smel. Ko so bili vsi zunaj in je družina držala v rokah tisto, kar je smela v hitrici vzeti seboj, par cul pač, je policija zaklenila hišo in devet članov Kavhove družine je nastopilo bridko pot v pregnanstvo. Morali so na zeleni policijski avto. Na ta avto je morala tudi sosedna Suhčeva družina, oče, Micej in Trezej.

Sin Hanza je bil kot nemški vojak ravno na dopustu in je spremljal družino do avtobusa. Solzen se je poslovil od svojih dragih. Kavhov najstarejši sin Janko Urank, danes predsednik Združenja staršev na Slovenski gimnaziji, je tudi bil v nemški vojski in je šele iz Hesselberga — kamor je bila družina izseljena, od domačih zvedel, kaj se je zgodilo. Protestiral je, dobil dopust, da jih je obiskal v taborišču in bil nato zaprt ter poslan v KZ Dachau, kamor je prišel tudi njegov oče.

Ko je Kavhova družina zapuščala domačijo, je oče v obupu dejal: „Če bi dan ali dva to prej vedel, bi vse skupaj zasmodil“. Otroci pa so ga bodrili in mu dejali, če bi vse pogorelo, bomo pri vrnitvi domov našli samo pogorišče. **Prepričanje in upanje, da se bodo nekoč vrnili domov — je v naših izseljencih vseskozi tlelo in nič ga ni moglo zadušiti.**

Z Vincelne vasi sta morali dve družini v pregnanstvo, na listi pa sta še bili Furažova in pa Pušnikova.

Ko so Kavhovi in Šuhčevi zapuščali svoje domove, so nekateri sosedje jokali, nekateri so to zbarali šele, ko so prišli s polja — vsa akcija je trajala samo dobre pol ure — nekateri pa so se veselili usode pregnanih. Neki sosed (njegovo ime je uredništvu znano) je nekoč ženam, ki so pri njem delale in pomilovale pregnance, o Kavhovih takole rekel: **„Die waren einmal und werden nie wieder!“** Kavhovi so še, njega pa že davno ni več!

Čuši, svinje

Na Kavhovo domačijo je po nekaj dneh prišel neki Hofer, lenuh in zanikrnež. Ker ni hotel delati, je prodajal živino, stvari, ki so bile svete Kavhovim, pa je uničeval. Javno se je bahal, da je dal zažgati nad trideset božjih slik in kipcev ter križev. Za tem je prišel neki Gruber s Suhe, ki je postal gališki ortsgruppenlajtar. Tudi on je slabo kmetoval in je bil pravi zgled novega nacističnega reda. **Ko so prišli Kavhovi leta 1945 domov, je bila kmetija čisto na ozarah, hlev skoraj prazen, hiša pa popolnoma izropana.**

Iz Vincelne vasi, skozi Podkanjo vas je peljal policijski avto prestrašene in objokane pregnance na **Apače, kjer so morali od doma Zabvačanovi, Kramarjevi, Jakobičevi in Butejevi. Pot je šla na Šmarjeto, kjer je Pogančeva družina morala v pregnanstvo. Kavh se še spominja, kako je gospodar Poganč v slovo poljubljal prag hiše in zdihoval: „Bog, kaznuj te ljudi, ki so to naredili“.** V par minutah je morala tudi ta družina zapustiti svoj dom. Poganč se je malo pomiril šele, ko mu je Kavhov oče rekel, da je tudi on med pregnanci.

Preko Borovelj in Celovca je šla pot v zbiralno taborišče Žrelec, kjer je že kar mrgolelo ljudi. Okoli taborišča je bila potegnjena žica, vsakih par metrov pa so stali stražarji z nabitimi puškami in nasajenimi bajoneti. Nabite puške z nasajenimi bajoneti so postale „zvest“ spremljevalec pregnancev. Stražarji in policija so pregnance psovali in zmerjali s svinjami in čuši in jim zapovedovali, da morajo marnvati nemško.

Pregnance so sparnali v barake, kjer je na tleh bila nastlana slama. Vsi so komaj dojemali, kaj se je zgodilo in ponoči nihče ni zatisnil oči. Vso noč in še naslednji dan so nacisti dovažali izseljence.

Kavhov oče je moral v pisarni točno napovedati, kaj je družina zapustila doma in dobil je pločevino s številko za vsakega družinskega člana, ki jo je bilo treba obesiti okoli vratu. Izseljenci so postali številke.

Drugi dan proti večeru so vsi morali iz barak, s seboj so vzeli tisto bore prtljage in policija jih je postrojila v vrste. Vsakih par metrov je stal do zob oborožen policaj in sprevod pregnancev je stopil proti kolodvoru. Tam so morali pregnanci v živinske vogone. Vlak je odrinil iz Celovca in peljal je pregnane in izseljene koroške Slovence v mrzlo tujino — da bi se nikoli več ne vrnili, da bi bili delavna in črna živina za nacističnega nemškega nadčloveka. Vozili so se celo noč in je vlak ostal drugi dan v Wassertrüdingenu, dve uri hoda oddaljeni železniški postaji od taborišča Hesselberg, svete gore Frankov. Približno 300 pregnancev je moralo zapustiti vlak. Na postaji jih je pričakoval lagerfirer. Zmerjanje in psovanje je bila pesem, ki je spremljala pregnance na poti do taborišča. Starejše in obnemogle so zabasali na vozove, ostali pa so morali peš do taborišča. Otroci so komaj več hodili, lakota in žeja sta bili neznosni in nad vsem pa zavest, da vsi gredo kot najhujši zločinci neznani usodi nasproti.

Hesselberg — lakota, žalost

Ko so prišli na Hesselberg, ki ni višja od Zaseda (Zased je gora oz. hrib za Vincelno vasjo) so že od daleč zagledali barake. Okoli in okoli pa plot ter straža. Po štiri družine so morale v posamezne sobe barak, stali so pogradi za dvajset ljudi. Ko so se prav malo znašli, je prišel lagerfirer in dejal, da morajo sprazniti štiri postelje, ker bo prišla še ena družina — prišla je Šuševa družina z Hodiš, štirje odrasli in pa 6 otrok. **Najstarejši otrok je bil star 7 let, najmlajši pa dva meseca. V sobo je bilo strpanih 36 ljudi.**

Primanjkovalo je vsega. Otroci so jokali, ker so bili lačni in žejni. Kavhova mati je vsa solzena dejala: „Doma sem še drugim rezala kruh, tu ga pa niti svojim ne morem dat.“ Ob slabi in pičli hrani so vsi shujšali, nekateri so za posledicami umrli. Pokopani so v Ehingenu. Jožef Urank pravi, da je shujšal na 35 kil. Edino en sam izseljenec je šel sam v smrt. Butejevega očeta iz Apač je lagerfirer tako zasovražil, da mu je zagrozil z Dachauom. Mož je obupal in se je obesil. Pokopali so ga v Ehingenu. Kavhova družina še hrani sliko s pogreba.

Tri mesece ni smel nihče iz taborišča — Lagersperre. Ljudje so veliko žebrali in so v molitvi iskali in našli uteho. Posebej so molili za vrnitev domov. Nekaj časa so tudi mislili, da bo po treh mesecih Nemčija zgubila vojno in bodo šli domov. A izseljeništvo, pregnanstvo je trajalo 3 leta, 3 mesece in 3 dni.

Izseljevanje in pregnanstvo ih Slovencev, začeto 14. aprila leta 1942, je v oficialni korošdovini več ali manj bela točka. Prav taka bela in nezaželena je nacifašistični in partizanski boj koroških Slovencev. Leta To je dežela z uradnim pompom proslavila 60-letnico plebiscita to skazalo: turški in francoski vpadi so za Koroško „notzeit“ stična doba pa ne. Nemalokrat slišimo o pregnanstvu Slovenokusne in tendenciozne trditve: saj jim je šlo dobro, vrnilo se feč, kot pa je bilo izseljenih, tam so vsaj bili na varnem in še m drugega. Tako hočejo nam znani krogi v javnosti še danes us mnenje, da je pregnanstvo bilo za koroške Slovence pravi blag Ne povedo pa, da so prav znani krogi okoli koroškega hajmatb ljudje kot Maier-Kaibitsch, Kučera, Globočnik, Rainer in dr so bili za časa prve avstrijske republike že ilegalni nacisti, zbodatke o koroških Slovencih in jih potem uporabili pri izseljeVažno je, da o pregnanstvu in o vseh okoliščinah informiramoino in širšo javnost. Povedati je treba, da je naš narod bil obsa smrt, na likvidacijo in da je endlösung že čepela na vratoroških Slovencev.

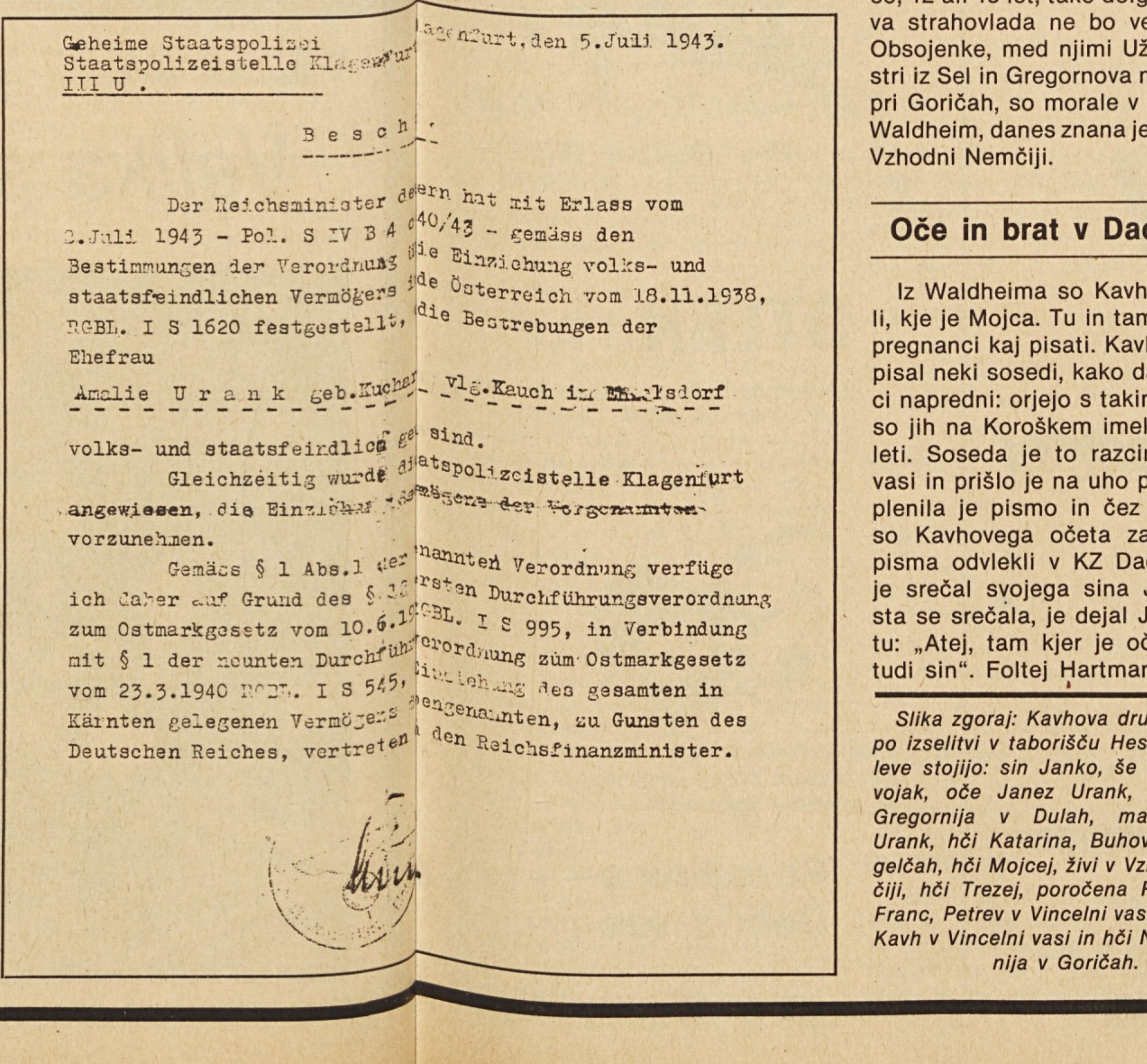
Geheime Staatspolizei
Staatspolizeistelle Klagenfurt
III U .

Klagenfurt, den 5.Juli 1943.

B e s c h [illegible]

Der Reichsminister des Innern hat mit Erlass vom 3.Juli 1943 - Pol. S IV B 4 c 40/43 - gemäss den Bestimmungen der Verordnung über die Einziehung volks- und staatsfeindlichen Vermögens in dem Österreich vom 18.11.1938, RGBL. I S 1620 festgestellt, dass die Bestrebungen der Ehefrau

Amalie U r a n k geb.Kucher - vlg.Kauch in [illegible]dorf

volks- und staatsfeindlich gewesen sind.

Gleichzeitig wurde die Staatspolizeistelle Klagenfurt angewiesen, die Einziehung gemäss der Vorgenannten vorzunehmen.

Gemäss § 1 Abs.1 der genannten Verordnung verfüge ich daher auf Grund des § [illegible] ersten Durchführungsverordnung zum Ostmarkgesetz vom 10.6.1939 RGBL. I S 995, in Verbindung mit § 1 der neunten Durchführungsverordnung zum Ostmarkgesetz vom 23.3.1940 RGBL. I S 545, die Einziehung des gesamten in Kärnten gelegenen Vermögens der Obengenannten, zu Gunsten des Deutschen Reiches, vertreten durch den Reichsfinanzminister.

Nekega dne, tako Jožef Urank, pd. Kavh, je prišel ogledovat taborišče visok esesovec. Kavhova mati so od doma vzeli seboj božjo martro in jo v taborišču postavili na zasilno omaro. Ko je prišel esesovec v sobo in je zagledal božjo martro, se je zdrznil, okamenel in po nekaj trenutkih popolne tišine brez besed zapustil sobo.

Ko je minula „lagersperre“, je morala večina pregnancev na suženjsko delo za nemški rajh. Moški so večinoma prišli v tovarne municij v Stuttgartu in Nürnbergu, dekleta pa gospodinjit k izbranim nacističnim družinam. Kavhova sestra Trezej je gospodinjila neki zmerni in trezni družini in jo je lagerfirer zaradi tega takoj odpoklical, jo poslal v tovarno municije blizu Eichstätta in je bila prestavljena v tamkajšnje taborišče slovenskih pregnancev. Sestra Mojcej pa, ki danes živi v Vzhodni Nemčiji, je morala v München k zagriženi družini, kjer je trpela bolj kot peč na cesti. Tega mučenja ni več zdržala in je pobegnila na Koroško, kjer se je pridružila partizanom. Po izdajstvu domačinke je bila ujeta in ko jo je policija vklenjeno peljala v Galicijo, so se folksšturmovci porogljivo smejali in jo zasmehovali. Po vojni jim je to zabrusila v obraz.

Gospodinja je Mojcin beg javila v taborišče in lagerfirer je poklical Kavhove starše. Grozil je, da bodo Mojco ujeli in takoj ustrelili. Mojca je prišla malo po procesu selskim žrtvam, katerim je sodil krvolok Freissler, pred sodišče. V ječi je bilo z njo vred več Slovenk, ki so vse pričakovale najhujšo obsodbo. Ženskam pa je sodil neki Dunajčan in nobene ni obsodil na smrt. Spet v celici so se objemale, kajti govorile so, 12 ali 15 let, tako dolgo Hitlerjeva strahovlada ne bo več trajala. Obsojenke, med njimi Užnikovi sestri iz Sel in Gregornova mati iz Dul pri Goričah, so morale v jetnišnico Waldheim, danes znana jetnišnica v Vzhodni Nemčiji.

Oče in brat v Dachau-u

Iz Waldheima so Kavhovi zvedeli, kje je Mojca. Tu in tam so smeli pregnanci kaj pisati. Kavhov oče je pisal neki sosedi, kako da so Nemci napredni: orjejo s takimi orali, ki so jih na Koroškem imeli pred sto leti. Soseda je to razcingljala po vasi in prišlo je na uho policiji. Zaplenila je pismo in čez nekaj dni so Kavhovega očeta zaradi tega pisma odvlekli v KZ Dachau, kjer je srečal svojega sina Janka. Ko sta se srečala, je dejal Janko očetu: „Atej, tam kjer je oče, naj bo tudi sin“. Foltej Hartman, ki je bil tudi v Dachau-u, je mogel obema priskrbeti zmernejša dela. Janko je moral v tovarno municije Donauwörth, ki je bila podružnica KZ Dachau.

Slika zgoraj: Kavhova družina 14 dni po izselitvi v taborišču Hesselberg: od leve stojijo: sin Janko, še kot nemški vojak, oče Janez Urank, hči Nanej Gregornija v Dulah, mati Amalija Urank, hči Katarina, Buhovnica v Nagelčah, hči Mojcej, živi v Vzhodni Nemčiji, hči Trezej, poročena Plantev, sin Franc, Petrev v Vincelni vasi, sin Jožef, Kavh v Vincelni vasi in hči Nanej, Vorenija v Goričah.

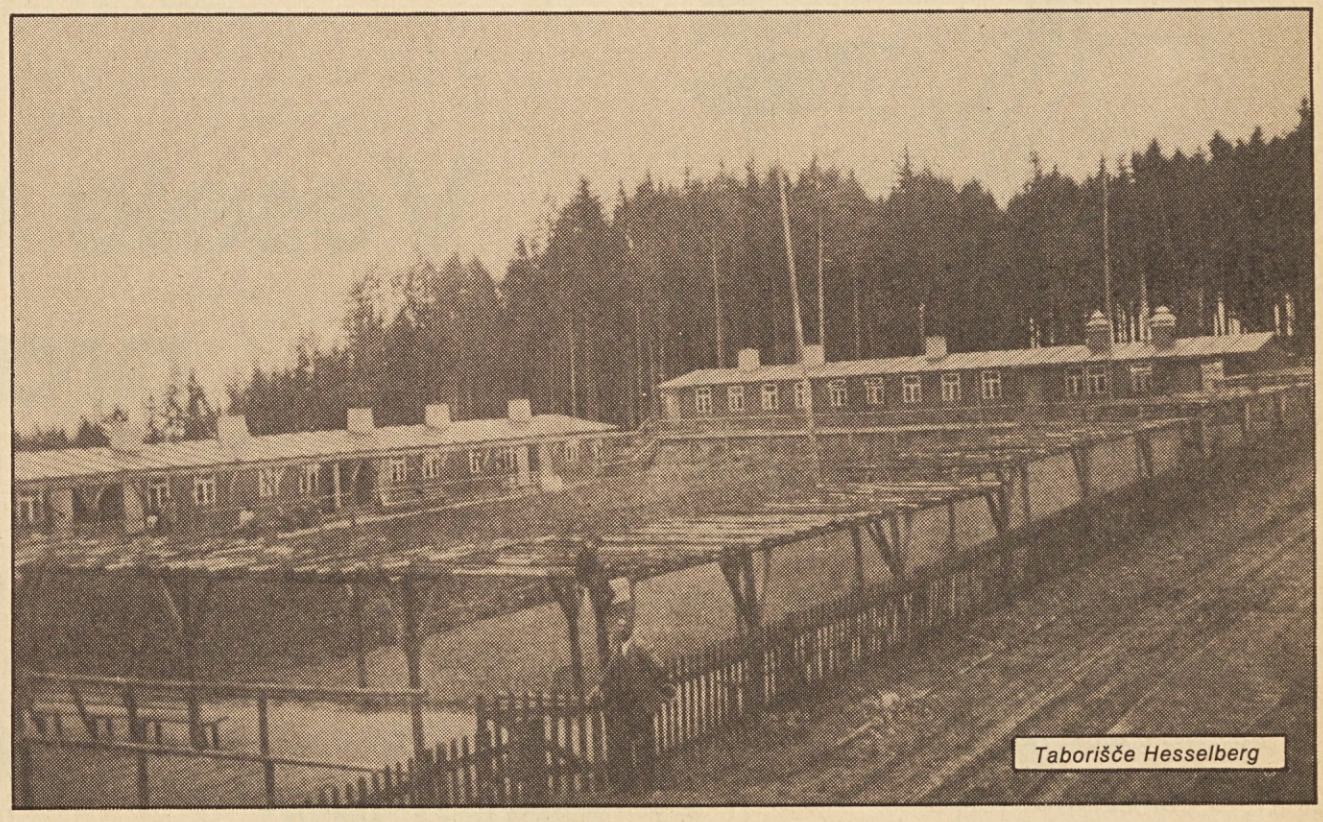
Taborišče Hesselberg

Jože Urank je moral na prisilno delo k nekemu peku v 80 km oddaljeni Neustadt. Tam naj bi obiskoval poklicno šolo, pa so mu že takoj prvi dan povedali, da je iz taborišča in v šoli nima kaj iskati. Šolanje po mnenju nacistov za Slovence ni bilo potrebno, saj so bili zanje samo delovna živina.

Par dogodkov nazorno prikazuje mišljenje nacističnih veljakov in pa politiko režima do pregnancev. Leta 1943 je dobila družina v taborišče obvestilo, da je razlaščena in njeno imetje zaplenjeno v prid nemškemu rajhu. Prav tako je gališki župan pisal Kavhovim v taborišče, da se morejo vrniti domov, če se starši ločijo in oče ostane v pregnanstvu. Z ogorčenjem je Kavhova mati to odklonila, njen mož je že bil tedaj v Dachau-u. Režimu so slovenski izseljenci dišali kot „Kanonenfutter“. Jože Urank je dobil poziv k naboru. Seboj je vzel dekret, da je domačija zaplenjena in vsa družina kot „volks- und staatsfeindlich erklärt“. To potrdilo je pokazal pri naboru majorju, ta pa je dejal, da je Kavh nemški državljan in mora kot tak k vojakom. Kavh jim je dejal, naj pišejo na gališko občino in ta naj potrdi njegove izjave. Ko je spet moral na nabor, je občina potrdila Kavhove besede.

Upanje, da se bodo pregnanci prej ali slej vrnili domov, se je leta 1945 zmeraj bolj krepilo. Zavezniške sile so tisočletni rajh vedno bolj rušile, fronta je tekla že na nemških tleh. Nacistični mogotci so pripravljali svoj beg in so pustili na cedilu narod, ki so ga od leta 1933 sistematično zavajali in ga pahnili v najhujšo katastrofo. Za Veliko noč 1945 je Kavh obiskal svojce v taborišču. Iz Neustadta se je moral pripeljati s kolesom, kajti železniške zveze so bile porušene. Amerikanci so podili pred seboj preostanke nekoč mogočnega wehrmachta. Ko se je fronta približala Neustadtu, ga je pek odslovil. Poiskal je Jožka Lepuschitza in se hotel z njim peljati v taborišče. Vendar Jožko ni smel. Šel je naprej po Popatnik Franca, mladega Zilana. Tam je Kavh rekel gospodarju, da ga je pek odslovil, pa še kolo mu je dal po vrhu. Prosil je, če bi tudi Popatnik smel nazaj v taborišče, kolo pa bosta že vrnila. Dejansko je Popatnik dobil kolo in prav ob večernem mraku sta Kavh in Popatnik odrinila iz Neustadta. K sreči sta fronto zapuščala za seboj in ob dveh zjutraj sta prišla na Hesselberg. Nekdaj strogo zastraženo taborišče, je več ali manj samevalo — znak, da je nacistični red v zadnjih krčih. Zjutraj se je javil pri lagerfirerju in mu vse povedal. Tudi to, da se bliža fronta. Lagerfirer je samo dejal: „Wir sind noch nicht so weit“ (Nismo še tako daleč), čez nekaj dni pa je tudi njega zmanjkalo.

Fronta je prihajala vedno bliže in s Hesselberga so pregnanci videli, kako so se nemške vasi predajale ameriškim četam.

Legli so čez tračnice

Občutkov in vzdušja pri osvoboditvi ni mogoče opisati. Amerikanci so takoj priskrbeli prehrano in marsikateri je hudo zbolel, ker se je po dolgem spet do sitega najedel. Tudi Kavh je hudo zbolel.

Zrušil se je nemški rajh. Tisti, ki so kopali koroškim Slovencem, so se ušteli. Pregnanci so se vračali domov, vendar so morali v Beljaku premagati zločinsko nakano koroških krogov, ki so se še sedaj hoteli znebiti Slovencev. Samo odločnost pregnancev, izseljencev in pa nastop dr. Tischlerja sta prekrižala to zločinsko nakano.

Dr. Tischler, ki so ga nacisti pregnali v Bregenz, je vseskozi imel stike z izseljenci in jih je večkrat tajno obiskal. Ko se je bližal konec tisočletnega rajha, ga je nekaj izseljencev tajno obiskalo v Bregenzu, odkoder je šel z njimi na Hesselberg. Bodril je svoje rojake, pomagal kjer je mogel in pripravljal vrnitev domov.

Sredi julija so pregnanci končno mogli domov. S Hesselberga je šla pot na Nürnberg. Razbitine nekdanjega nacističnega paradnega prostora — Luitpoldarene, razvaline mesta, v katerem so nacisti leta 1934 proglasili med drugim tudi za Slovence veljavne rasne zakone, so švigale mimo okenj vlaka.

Vlak je nenadoma obstal v Beljaku in se ni več premaknil. Pregnanci so se spraševali, kaj da je. Neki železničar iz Roža jim je povedal, da nameravajo Angleži ves transport poslati nazaj v Nemčijo, ker so to folksdajčarji. Komaj so nekateri pregnanci to čuli, so o tej nakani obvestili vse in v par minutah je bil vlak prazen. Pregnanci so vso svojo borno prtljago znosili na pločnike, nekateri pa so se vlegli celo pred vlak. Angleži so takoj ukrepali in so z biči zganjali ljudi v vlak. To jim ni uspelo in zato so poklicali policijo s Celovca. Prišla sta dva vagona policije — bila je težko oborožena in z nasajenimi bajoneti. Podobnost z nacističnimi policaji in stražarji je bila neizpodbitna. Policija je vse obkrožila in grozila, da bo streljala. Zmerjanje s čuši, svinjami — vse tako kot pod nacisti.

Policija je morala zapustiti brez uspeha kolodvor, Angleži pa so poklicali dr. Tischlerja na zagovor. Menda so ga celo prebutali — ker je po njihovem nahujskal narod. Dr. Tischler je sestavil delegacijo, ki je šla v Celovec na deželno vlado. Ta je trdila, da s Koroške nihče ni bil izseljen. Končno je vlada pripoznala, da so to slovenski izseljenci. Delegacija se je vrnila v Beljak in pot domov je bila za izseljence končno prosta.

V Celovcu so morali v jezuitsko kasarno, odkoder so se vračali domov. Kavhov oče, ki se je vrnil s sinom Jankom že mesec dni prej iz Dachaua, je prišel v Celovec in svojega sina Jožefa ni več spoznal. Prav na gališko žegnanje, 22. julija, je Kavhova družina prišla domov.

Ko so prišli domov, so morali nanositi slamo v sobe, da so mogli kje spati. Hiša je bila izropana. Sosedje so prinesli hrano, da je Kavhova mati mogla svoji družini nekaj skuhati. V hlevu je stalo nekaj mršavih in zmedlelih krav, kmetija je bila zanemarjena in v strašnem stanju.

Družina nemškega najemnika Gruberja je šla stanovat v drugo, tudi Kavhovo hišo in je bila še okoli tri mesece na vasi. Kavhovi so jo pustili pri miru. Gruberja samega pa so še pred vrnitvijo očeta zaprli Angleži. Škodoželjni sosedje so se nekaj časa izogibali Kavhovih, drugi pa so hoteli biti bolj zavedni Slovenci kot Kavhovi in so na ves glas pripovedovali, kako so podpirali partizane in koliko so zaradi tega morali prestati. Celo prvi bauernfirer je trdil, kako so ga nacisti zasledovali, nepoboljšljivi občani pa so trdili, da se je Kavhovim in Suhčevim v pregnanstvu dobro godilo, da so bili na dopustu — kajti njim ni bilo treba na fronto. Pregnanci so kmalu zaprli jezike.

Kavhovi in vsi ostali pregnanci, izseljenci so zavihali rokave in so prijeli za delo. Svojim sovražnikom so odpustili. **Pri Kavhu se je kmalu zgodilo, da so prav njihovi grobokopi prišli prosit za pomoč in so jo tudi dobili.**

Vsi pregnanci niso nikoli zgubili vere v narodni obstoj, nikoli niso zgubili upanja in prepričanja, da se bodo vrnili na svoje domove, da bo nacizem poražen. Če danes nacistična golazen spet dviga svojo glavo in sika s svojim strupenim jezikom, je treba, da se enotni postavimo po robu tej nevarnosti. Kavh je na koncu še dejal, da so božji mlini mleli počasi, a gvišno, tisti pa, ki so kopali slovenskemu življu na Koroškem jamo, so morali spoznati, da je ta živelj s svojo vero v svoj obstoj in s uporom proti nacističnemu režimu krepko in nedvoumno izpričal odločnost, da se ne takrat in ne v bodoče ni pustil in ne bo pustil zatreti.

Pripravil: Franc Wakounig

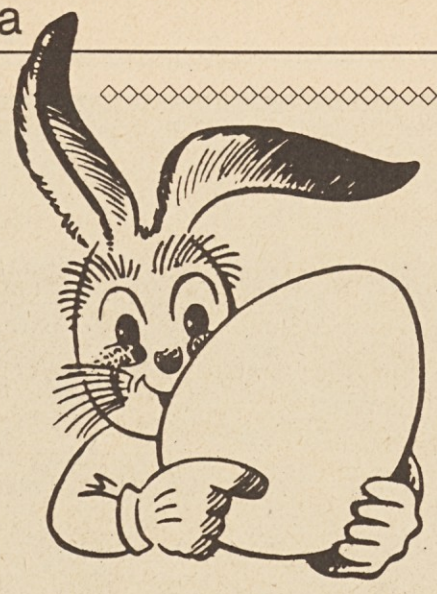

Vesele velikonočne praznike želijo:

Vsem obiskovalcem gostišča, restavracije in kegljišča želiva blagoslovljeno Veliko noč

»Juena«

(Lastnika A. in L. Gregorič)
ČEPIČE PRI GLOBASNICI

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

Predsednik NSKS

dr. Matevž Grilc

ODVETNIK

CELOVEC
Karfreitstraße 14/III

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE ŽELI

KLUB SLOVENSKIH OBČINSKIH ODBORNIKOV

Vsem obiskovalcem, odjemalcem, gostom in poročnim parom

Šoštar - Smrečnik

A & O samopostrežna trgovina in restavracija z dvorano za vsakovrstne prireditve

GLOBASNICA

VSEM SVOJIM ČLANOM, VLAGATELJEM IN KUPOVALCEM ŽELI VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

Posojilnica

Bilčovs

GRADBENO PODJETJE
ZA VISOKE, NIZKE IN
ŽELEZOBETONSKE GRADNJE

Ing. Johann

Palmisano

ŠT. JAKOB V ROŽU

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE VOŠČI VSEM ČLANOM IN NAVIJAČEM

SLOVENSKI ATLETSKI KLUB

SVOJIM ČLANOM IN PRISTAŠEM
VOŠČI VESELO VELIKO NOČ
ŠPORTNO DRUŠTVO

DSG SELE

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE ŽELI VSEM ODJEMALCEM, PRIJATELJEM IN ZNANCEM

TRGOVINA — KMETIJSKI STROJI

Krivograd

ŠMIHEL NAD PLIBERKOM
telefon 0 42 35 - 25 37

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE ŽELI VSEM ČLANOM IN VLAGATELJEM VAŠA

Posojilnica LOČILO

Kmečko-gospodarska zadruga Brnca

ŽELI SVOJIM ČLANOM IN VLAGATELJEM VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

Vesele velikonočne praznike želi vsem obiskovalcem gostišča, udeležencem osebnega prevoza in romanja z malim busom

STERN

STARA VAS 32, 9141 Dobrla vas
Telefon 0 42 37 - 35 103

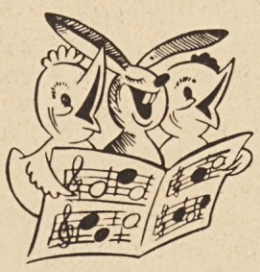

Vsem svojim članom in vlagateljem želi veselo veliko noč

Posojilnica Šmihel nad Pliberku

Johan Lomšek

9141 ŠT. LIPŠ

telefon 0 42 37 - 35 1 06

- *Oficialna Steyr-delavnica in traktorji*
- *Poljedelski stroji*
- *Električna in kuhinjska oprema*
- *Mopedi, kolesa, šivalni stroji*
- *Servis in vsi nadomestni deli*

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE ŽELI

dr. Janko Tischler

ODVETNIK

CELOVEC
8.-Mai-Straße 16

Vsem svojim članom in vlagateljem želi vesele velikonočne praznike

Posojilnica Dobrla vas

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE ŽELI VSEM VOLILCEM

Koroška enotna lista
Kärntner Einheitsliste KEL

KAREL SMOLLE, DR. ROBERT SAXER, DR. PAVLE APOVNIK, DR. MATEVŽ GRILC

Z VSEMI KANDIDATI

VESELE PRAZNIKE VSEM PRIJATELJEM IN ZNANCEM

Ing. Anton Schlapper

Elektropodjetje

ŠT. JAKOB V ROŽU